

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

Na úvod akademického roku 1998/99

Vážení kolegové, milí studenti,

do nového akademického roku vstupujeme ve znamení vážných změn, které se odebraly v prvních dvou třetinách roku 1998. Je to v první řadě nový vysokoškolský zákon s platností většiny paragrafů od 1. 1. 1999 a změna vlády ČR, která přinesla i výměnu na postu ministra školství. Zatímco výměna ministra by v duchu stále se zvětšující nezávislosti vysokých škol na státní správě a politickém uspořádání společnosti neměla mít na život akademické obce a školy zásadní vliv (je to ostatně pátý ministr za dobu funkčního období současného vedení VUT), důsledky nového zákona mohou být velmi bluboké. Úmyslně říkám mohou být, protože kromě toho, že zákon č. 111/1998 o VŠ mění dosud státní vysoké školy na veřejné, otevírá možnost zakládat soukromé vysoké školy a zavádí novou kategorii neuniverzitních vysokých škol, umožňuje veřejným vysokým školám provést velmi zásadní změny ve své struktuře, samosprávě, orientaci, řízení i ekonomické strategii. Změny jistě neomezené, ale ohraničené mantinely stanovenými spíše ekonomickými, odbornými a personálními podmínkami než direktivami „sboru“.

Jeden příklad: platové podmínky zaměstnanců se od 1. 1. 1999 budou řídit vnitřním předpisem vysoké školy, který může zachovat dosavadní formy platů, nebo je může od základu změnit. Limítující jsou pouze obecné zásady zákoníku práce, finanční možnosti školy a – pochopitelně – soublas akademického senátu školy.

V souvislosti s implementací VŠ zákona považují za nutné zmínit několik skutečností. V první řadě jde o časové termíny, ve kterých mají být vnitřní předpisy koncipovány, příslušnými orgány školy schváleny a MŠMT předloženy k registraci (pro přesnost jde o statut školy, volební a jednací řád AS školy, vnitřní mzdový předpis, jednací řád vědecké rady, řád výběrového řízení pro obsazování míst akademických pracovníků, studijní a zkušební řád, stipendijní řád a disciplinární řád; mimo to je třeba připravit pro jmenování seznam členů správní rady školy). Obecně platí, že tyto vnitřní předpisy má škola předložit k registraci do konce roku 1998, respektive do 1. 7. 1999. Pro některé z těchto dokumentů je v zákoně zavedeno tzv. přechodné období, většinou určené na dobu 4 let. Zřejmě nepochopením a nesprávnou interpretací tohoto ustanovení vzniká u některých pracovníků dojem, že vlastně není proč spěchat a na formulaci je k dispozici celá tato doba.

Konzultacemi na MŠMT jsme ověřili, že přechodná doba je definována pouze proto, aby současným studentům bylo umožněno dokončit studia podle regulí platných k datu zahájení (neměnost podmínek v průběhu procesu). Je proto nutné velmi intenzivně pracovat na přípravě těchto předpisů, aby bylo možno požadované termíny dodržet. Vedení VUT je si této naléhavosti vědomo a činí všechny potřebné kroky k pokud možno nekoliznímu průběhu tohoto procesu.

Co zejména lze očekávat? VUT patří k těm českým vysokým školám, které řadu významných opatření nutných pro zařazení mezi moderní univerzity evropského typu již provedly. Proto soudíme, že žádné drastické změny nás nečekají. Domníváme se však, že formulace vnitřních předpisů je vhodnou příležitostí k realizaci úprav a změn vedoucích k uskutečnění toho, o čem jsme již při různých příležitostech hovořili. Je to zejména optimalizace struktury školy, opatření vedoucí k ekonomickým úsporám ve výuce a ke zvýšení kvality i objemu vědecké a výzkumné činnosti. Příprava výzkumných záměrů fakult i úvahy o nově definovaných studijních programech ukázaly, že uvolněné mantinely kladou především zvýšené nároky na odpovědné rozhodování vedení fakult i celé školy.

Převod majetku do vlastnictví vysokých škol, který se uskuteční rovněž k 1. 1. 1999, vedl na MŠMT k úvahám o odloučení kolejí a menz od vysokých škol a ustavení nějaké formy neziskové organizace, která by tyto instituce spravovala. Toto opatření je možná na místě v Praze, kde existuje velká nevyváženost mezi jednotlivými vysokými školami, co se týče počtu míst, kterými škola disponuje v poměru k počtu svých studentů. Rozhodně však to není případ Brna, kde rektori všech šesti škol tyto disproporce znají a vzájemně si vypomáhají. Riziko zneužití tohoto kroku („tunelování“ a jiné praktiky) se nám zdá v současném právním prostředí tak vysoké, že rozhodně odmítáme tyto pokusy a navrhuje takovou úpravu stávajícího systému, která by při zachování kolejí a menz ve vlastnictví školy minimalizovala jeho případné nevýhody. Doufáme, že MŠMT nebude trvat na zavedení celostátně platného systému a citlivě přiblížde k regionálním podmínkám.

Vážení čtenáři,

ve svém posledním redakčním sloupku psaném na konci června jsem tebdy vyjádřila naději, že letos se naši zemi ničivé záplavy vyhnou. Aniz jsem měla úmysl brát si na vědomí, se má optimistická předpověď bobužel nevyplnila. Vodní živel i letos rádlil v některých oblastech naší země a v mnohem borším rozsahu pak i na jiných místech světa. To letošní léto bylo vůbec bobaté na různé přírodní katastrofy a klimatické výkyvy. Zřejmě nám příroda dává jednu lekci za druhou a jasná znamení, že máme něco výrazně změnit v přístupu k ní a životu vůbec. Potřebujeme snad ještě těžší lekce, abychom pochopili? Možná už chápeme, ale málo pro celkové ozdravení konáme.

Nicméně ono abnormálně a rekordně borké léto skončilo a před námi je nový školní rok. Jsou lidé, kteří nemají změny příliš v lásce, a říká se, že čím starší člověk, tím se bůre mění. I v oblasti školství, jak se ukazuje, nebude o změny nouze, a nic jiného nám nezbyvá, chceme-li se bhnout kupředu a víc do Evropy. Na změny, které probíhají ve společnosti, v politice, ekonomice, vědě a technice, je třeba pružně reagovat. Vysokých škol se v tomto obledu nejuvíce dotknou změny související s implementací nového vysokoškolského zákona, nicméně VUT chvátající v ústretu svým velkým oslavám, zrychluje – jak se zdá – tempo svého vývoje. Leccos ostatně ve svém úvodním slově naznačuje rektor VUT, prof. Vavřín.

O všech připravovaných změnách vás budeme průběžně informovat. Ostatně i náš časopis hodlá doznat jistých změn, samozřejmě – a doufejme – k lepšímu. K tomu mají přispět například nové rubriky více mapující tvůrčí činnost našich ústavů. Rádl bychom také na stránkách časopisu pravidelně otiskovali populárně-naučné články i diskuse a úvaby nad aktuálními tématy. To se však neobejde bez aktivní účasti vás – akademické obce.

Bobatší obsah sice chystáme pro následující 10. číslo, nicméně i v tomto vydání, zabavujícím školní rok, přinášíme důležité informace, podnětné články – leckdy provokující – a naše oblíbené pravidelné rubriky. Rádl bychom, aby časopis nejen informoval o událostech naší školy, ale i podněcoval čtenáře k zamyšlení a úvahám a rovněž přinášel zajímavá fakta z různých oborů. V poslední době jsme měli díky příspěvkům doc. Schmeidlera možnost si všichni rozšířit obzor v oblasti architektury.

Přibývá i článků oddechových, takových, které – cituji doc. Ustobala – „se dají číst i s jabkem v ruce“. Vyprávějí nejčastěji o zážitcích z cest a rádl nám je piší i studenti, kteří absolvovali v zabráníčí studijní stáže.

Každému jistě prospěje občasná zpětná vazba o tom, co a jak dělá. Proto vítáme vaše připomínky, nápady, návrhy a bodnocení. Piště nám je třeba na naši e-mailovou adresu (konecna@ro.vutbr.cz).

Přeji vám všem úspěšný školní rok a odvalu ke změnám.

Redakční rada časopisu Události na VUT

Doc. RNDr. Petr Dub, CSc. – prorektor pro vzdělávací činnost VUT
 Doc. Ing. Petr Sába, CSc. – prorektor pro rozvoj VUT
 PhDr. Alena Mizerová – vedoucí nakladatelství VUTIUM
 Doc. Ing. Jaroslav Puchřík, CSc. – Fakulta stavební
 Doc. Ing. Zdeněk Skála, CSc. – Fakulta strojní
 Prof. Ing. Jiří Matoušek, DrSc. – Fakulta chemická
 RNDr. Naděžda Uhdeová – Fakulta elektrotechniky a informatiky
 Doc. PhDr. Jan Sedlák, CSc. – Fakulta architektury
 Ak. malíř Jan Meisner – Fakulta technologická
 Ing. Roman Bobák – Fakulta managementu a ekonomiky
 Petra Hendrychová – Fakulta podnikatelská
 PhDr. Pavel Ondračka – Fakulta výtvarných umění
 Ak. sochař Petr Jedlička – Fakulta výtvarných umění
 Martina Olexová – studentka a šéfredaktorka přílohy NO NAME

Obsah č. 8–9/98

V tomto čísle najdete:

- 1 **Na úvod akademického roku**
- 2 **Redakční sloupek**
- 3 **Na úvod akademického roku**
(pokračování)
- 4 **Zprávy z Rektorátu**
Z jednání kolegia rektora
Pojištění VUT v Brně
- 5 **Z Akademického senátu VUT**
- 6 **Ohlasy čtenářů**
- 7 **Názory, komentáře**
Několik nezodpovězených otázek
- 8 **Zprávy z Vědecké rady**
Noví docenti VUT
- 12 **Konference**
Nové směry automatizace energetických procesů
Konference Telekomunikace 98 ve znamení ATM
- 13 **Matematici ze 14 zemí se sjeli na Milonově**
Děni na fakultách
Spolupráce Ústavu vodních staveb se zahraničními vodoohospodářskými pracovišti
- 14 **Fakulta architektury založila tradici pořádání vědecko-pedagogických konferencí**
Stavba pro venkov 98
Z historie VUT
Prof. Ing. Vladimír Fischer
Prof. Ing. Josef Rieger
- 16 **Kapitoly z architektury**
Urbanita
- 17 **Život a bydlení**
Sociologie v architektuře
- 18 **Ostře sledovaní studenti**
Sportovní aktivity a tělesná zdatnost
Nově vydané tituly
- 19 **S TEMPUSEM do světa**
Chuť vstoupit na neznámou půdu
- 20 **Z cest**
Z análů Královské jízdní

Uzávěrka čísla: 1. 9. 1998

Všem autorům děkujeme za jejich příspěvky. Příspěvky přijímáme jednak nahrané na disketách 3,5 a jednak vytištěné na papíře. Lze je také poslat elektronickou poštou, uložené v souboru ve formátu Word 7.0. K tomu je však třeba vždy dodat i vytištěnou verzi. Vítkame též barevné i černobílé fotografie s vyznačením autorství a popisky, dále ilustrace, loga a další obrazový materiál. Po zpracování autorům vracíme. Uzávěrka každého čísla je obvykle 1. dne v měsíci.

Časopis je vystaven ve formátu „PDF“ na Internetu, na hlavní stránce Rektorátu VUT (<http://www.vutbr.cz/nakl/udalosti.htm>).

Na úvod akademického roku *(pokračování ze str. 1)*

Nadcházející akademický rok je pro VUT významný zejména tím, že v jeho druhé polovině začnou oslavy 100. výročí založení školy. Zabýváme se slavnostním zasedáním rozšířené vědecké rady a plesem VUT dne 18. 3. 1999. Vyvrcholením pak bude řada akademických slavností na začátku listopadu 1999. Byli bychom rádi, kdyby tato událost vešla do širokého povědomí všech občanů města Brna i celé regionu. Brno i jeho okolí bylo známé svým průmyslovým potenciálem již od dob Rakousko-uberského císařství a je naší povinností přispívat k udržení a rozvoji této tradice. Jako nejstarší brněnská vysoká škola k tomu máme nejen historické předpoklady, ale i dostatečné vědecké a pedagogické kvality. Významným krokem by mělo být založení spolku absolventů a přátel VUT, které se připravuje na začátek roku 1999.

Asociace rektorů evropských univerzit (CRE) na svém 11. valném shromáždění v Berlíně ve dnech 26. až 29. srpna 1998 jednala o úloze univerzit ve společnosti (The Public Role of the University) jako o hlavním tématu celého zasedání. Závěr z mnoha přednesených referátů i diskusí je jednoznačný: univerzity jsou vedoucí silou pokroku, prosperity i kulturní úrovně společnosti. Pokusme se zhodnotit, zda plníme tuto roli zejména v oblasti, která je nám vzhledem k orientaci naší školy přisouzena. Jestliže zjistíme, že tomu tak není, ptejme se proč a hledáme cesty, jak tyto překážky odstranit. Myslím, že diskuse o tomto problému by měla probíhat v první řadě na stránkách Událostí na VUT, a tímto k tomu všechny členy akademické obce vyzývám.

Nová vláda ČR ve svém prohlášení uznala důležitost vzdělání i vědecko-výzkumné činnosti. Přesto nelze očekávat, že ekonomická situace vysokých škol bude v brzké době výrazně zlepšena. Stále platí ono známé „příčin se a bude ti pomoheno“. Na každém z nás záleží, jaká bude naše budoucnost v kontextu evropského společenství a zejména naše postavení v souboru evropských univerzit. Spolu s celým vedením VUT věřím, že v této soutěži dobře obstojíme.

Prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc.
rektor VUT v Brně

Z kolegií rektora ve zkratce

7. července 1998

- Rektor VUT prof. Vavřín vyzval akademickou obec k diskusi o stavu, potřebách i změnách informační infrastruktury na VUT. Ve výzvě se praví, že „VUT musí neodkladně přistoupit k razantním krokům, které změni celkové informační prostředí na VUT“. Diskuse, která probíhá prostřednictvím konference na počítačové síti od 10. 7. do 30. 9. 1998, se stane zásadním podkladem k rozhodnutím a opatřením, které vedení VUT v blízké budoucnosti přijme.

- Rektor opakovaně vyhlásil interní soutěž o grafickou značku – logo oslav 100. výročí VUT (vystaveno na Internetu).

- Na WWW stránkách se nacházejí také informace o oslavách VUT.

- Usnesení vlády ČR z 10. 6. 1998 o principech vědní politiky lze nalézt na internetové adrese (http://www.vlada.cz/rady/rvv/leg_isl/uv98397.win.htm).

- MŠMT uvádí na stránkách WWW rozsáhlý servis k novému vysokoškolskému zákonu.

- Zaměstnanci VUT jsou povinni doplnit na své osobní kartě vystavené v Internetu v aplikaci „Personalistika na VUT“ (adresa: <http://gi.ro.vutbr.cz>) nezbytné údaje (např. e-mail, tel. číslo aj.).

- Zahraniční oddělení Rektorátu VUT disponuje ve svém rozpočtu limitovanými prostředky k podpoře aktivní účasti doktorandů na zahraničních konferencích. Toto oddělení také připravuje cizojazyčnou informaci pro zahraniční studenty na VUT, která bude obsahovat základní údaje o Brnu a VUT.

- Aula Q na Fakultě strojní bude upravena tak, aby v ní mohla probíhat jak výuka, tak i promoce fakult. Rekonstrukce, která se obejde bez finanční spoluúčasti fakult, by měla být realizována v roce 2 000.

- Dozorčí rada SKM doporučuje ukončit provoz menzy PPV, Kolejní 2 k 31. 12. 1998, zřídit výdejnu hotových jídel v I. NP SC I (nyní bufet), rekonstruovat prostory v I. NP (vedle vřátnice bloku K2) na prodejny potravin a zřídit pizzerii v bloku K1 (nyní bar Peggy). Do konce roku se podaří zatím realizovat jen zřízení pizzerie v bloku K1 jako náhradu za uzavřenou menzu. Pizzeria by měla být otevřena 4. 1. 1999.

- V září oslaví Fakulta podnikatelská 5. výročí svého založení. (Zprávu o oslavách přinese příští číslo Událostí).

25. srpna 1998

- Rektor požádal děkany fakult, aby ve vedení svých fakult prodiskutovali základní představy o tvorbě vnitřních předpisů, jak je vyžaduje implementace zákona o vysokých školách. Celá záležitost spěchá vzhledem k nutnosti předložit tyto materiály k registraci na MŠMT do 31. 12. 1998. Je třeba mít na mysli, že z těchto předpisů bude již vycházet nové přijímací řízení. Podle nového vysokoškolského zákona má být v rámci všech VŠ transformováno 7 tisíc oborů do 200 studijních programů. Uchazeči tedy budou od příštího roku přijímáni do studijního programu, nikoliv oboru jako doposud. Na dalším kolegiu bude již upřesněn harmonogram tvorby nových vnitřních předpisů.

- Prorektor pro tvůrčí činnost VUT prof. Kadrnoška označil počty výstupů z vědecko-výzkumných úkolů za rok 1997, které byly ke dni 24. 8. 1998 odeslány, za naprosto nepřijatelné. Svým nízkým počtem nemohou totiž odpovídat skutečné úrovni vědecko-výzkumné práce, která na jednotlivých fakultách probíhá. Proto je třeba tyto informace do 9. 10. 1998 doplnit.

- Na všech fakultách byla pracovníci kontrolního útvaru Re provedena kontrola přijímacího řízení. Během ní byly zjištěny výrazné rozdíly v kvalitě mezi některými fakultami.

Z kolegií rektora ve zkratce (pokračování ze str. 3)

• Rektor vyzval děkany, případně další pracovníky fakult k diskusi o obsahu časopisu Události na VUT. Podle něj časopis postrádá zejména články techničtější zaměření.

• Prorektor Kadrožka informoval o výzkumném programu z Japonska, který se zaměřuje na problematiku skleníkového efektu, a sice na otázku, jak zabránit vzniku skleníkových plynů, případně jak je zachytit a dále jak zamezit vzniku dalších škodlivin v životním prostředí. Program je vypsán na 1 rok a dotován je částkou do 10 mil jenů. Podrobnosti lze obdržet na odd. vědy a výzkumu Rektorátu VUT.

• Ke dni 31. 8. 1998 skončilo druhé tříleté období projektu z programu TEMPUS na téma evaluace studia. Při té příležitosti se uskutečnilo na půdě VUT pracovní setkání, na němž se sešli zástupci 3 českých a 14 evropských univerzit. V Lednici na Moravě tou dobou probíhal další projekt, zaměřený na zlepšení práce zahraničních oddělení moravských univerzit.

• K 1. 11. 1998 bude v souvislosti s přijatými studenty aktualizován generel.

• Fakulta strojní byla vybrána jako model pro nový způsob financování z prostředků MŠMT.

• Děkanům fakult byl předán písemný návrh včetně stanov týkající se založení spolku absolventů a přátel VUT v Brně, který ponese název „Technicum“.

• Děkan Fakulty chemické oznámil, že fakulta ukončila stěhování do nových prostor na Purkyňově 118. Dále sdělil, že škola ve spolupráci s a. s. Fatra Napajedla získala grant z prostředků MPO.

• Na Masarykově univerzitě dochází k 1. 9. 1998 ke změně rektora. Nový rektor – prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc. – bude slavnostně inaugurován 9. 10. 1998.

Prof. Vavřín navrhuje udělit odstupujícímu rektorovi prof. RNDr. Eduardu Schmidtovi, CSc. Zlatou medaili VUT. Tento návrh hodlá předložit členům Vědecké rady k vyjádření.

• V souvislosti s výročí VUT budou předávány 3 druhy ocenění: čestný doktorát, zlatá medaile, pamětní medaile. Návrhy mají děkani fakult zasílat na sekretariát rektora do konce kalendářního roku.

• BIC, spol s r.o. (Business and Innovation Centre), zastoupené Ing. Jaroslavem Chaloupkou, CSc., navrhuje založit společně s VUT sdružení právnických osob (BIC in VUT) s cílem spojit vědecký a technický potenciál regionu s inovačním a výrobním potenciálem informačních firem za účelem přípravy a realizace inovačních projektů. Děkani se mohou seznámit s textem smlouvy a k této záležitosti sdělit své stanovisko.

(yk)

Pozvánka na výstavu

V českém centru ve Vídni na Herrengasse 17 se uskuteční ve dnech 7.–23. října 1998 výstava „Architektonické struktury – Doc. Ing. arch. Jaroslav Drápal, CSc.“ Jedná se o soubor modelů významných architektonických děl a jejich fotografií, jimiž Fakulta architektury VUT v Brně předkládá rakouské odborné i laické veřejnosti výsledky studentských prací. Vernisáž výstavy, jejíž zahájení je v 17.00 hod., uvede profesor vídeňské univerzity M. Kubelík.

Na programu je i rezonující vystoupení brněnské skupiny DAMA DAMA.

Pojištění VUT v Brně

Spolupráce mezi Vysokým učením technickým v Brně a zakládajícím členem Asociace makléřských společností v ČR – pojišťovací makléřskou společností ITEAD, a.s. začala prakticky intenzivně na začátku roku 1997.

Náš postup při poskytování služeb je standardní a zejména bezplatný. Obsahuje analýzu rizik, jejich kvantifikaci, kvalifikaci a ocenění. Posuzujeme i úroveň prevence a zábranných opatření na zmírnění škod. Analyzujeme stávající úroveň pojištění a vypracováváme pojistný program. Výběrovým řízením pojistitele a dalšími činnostmi dosahujeme optimalizaci nákladů na pojištění. Naše činnost nekončí uzavřením pojistné smlouvy, ale intenzivně pokračuje ve správě pojistné smlouvy a komplexním pojistném servisu. Komplexním pojistným servisem rozumíme poradenství ve všech druzích pojištění, informovanost o nových pojistných produktech, pomoc při likvidaci pojistných událostí, metodickou činnost a spolupráci při výuce.

Domníváme se, že dobrou kvalitu naší práce na loňské pojistné smlouvě a zejména při přípravě nové pojistné smlouvy v letošním dubnu ukazuje podstatně větší rozsah krytí rizik a značná optimalizace nákladů na pojištění VUT v Brně.

Pojistná smlouva kryje rizika ve značném spektru odpovídající možnostem a potřebám VUT v Brně. Současně tato smlouva vyžaduje od zaměstnanců a studentů spolupráci a koordinaci činností v případech, pokud dojde k pojistné události nebo ke škodě na majetku a následnému odškodnění.

Metodika pro případ vzniku pojistné události (PU) :

1. podat informaci o vzniku pojistné události kontaktním osobám:

- paní **Zemanová** – organizační a právní odbor na rektorátě VUT v Brně Kounicova 67a, od všech fakult v Brně, tel. : 05/ 41 12 51 11, kl. 115
- Ing. **Samková** – ředitelství Správy kolejí a menz VUT, Koleje Pod Palackého vrchem, tel.: 05/ 41 32 12 63 kl. 404
- Mgr. Eva **Ambrusová** – právní oddělení fakulty technologické ve Zlíně, nám. T. G. Masaryka 275, Zlín, tel.: 067/ 76 10 111 , kl. 317

2. obsah prvotní informace o pojistné události

- datum vzniku PU
- adresa místa vzniku PU (ústav xy, ulice číslo, PSČ město)
- co se stalo
- jaká vznikla předběžná škoda v Kč
- při odcizení vždy povolat Policii ČR
- hlášení podává jméno, funkce a telefon

Pokud kontaktní osoby nejsou dosažitelné, je nutné výše uvedené informace poskytnout neprodleně na ITEAD, a. s., Mošnerova 16, Olomouc, Ing. Pavel Zmitko nebo paní Romana Alková, tel./fax./záznamník: 068/ 541 73 70.

Akciová společnost ITEAD v rámci komplexního pojistného servisu a v závislosti na rozsahu PU zdokumentuje PU. Následně informuje likvidační oddělení pojistitele IPB Pojišťovny, a.s. o této pojistné události a spolu s pověřenými pracovníky VUT v Brně spolupracuje na odškodnění.

Společnost ITEAD, a. s. zavedla od března 1998 pro zaměstnance a studenty VUT v Brně **bezplatnou poradenskou službu v oblasti pojištění.**

Jsmo připraveni vám poradit a pojistit vaše rizika v životním a úrazovém pojištění, penzijním připojištění, cestovním pojištění, pojištění občanském (stavby, domácnosti, odpovědnost za škody třetím osobám), pojištění motorových vozidel i stavebním spoření.

Služby poskytujeme:

každý čtvrtek 10.00 – 12.00 – odbor organizační a právní, Rektorát VUT v Brně, Kounicova 67a,

každý sudý čtvrtek 12.30– 14.00 – sekretariát děkana Fakulty strojní.

V případě akutní potřeby na telefonním čísle 068/ 541 73 70 Ing. Pavel Zmitko, nebo přes výše uvedené kontaktní osoby formou schůzky.

Ing. Pavel ZMITKO
ředitel pobočky Olomouc

Poslední zasedání Akademického senátu VUT před senátními prázdninami se uskutečnilo 16. června 1998. Před jeho zahájením senátoři minutou ticha vyjádřili úctu zesnulému členu Senátu doc. RNDr. Janu Kotasovi, CSc. z Fakulty chemické, který zemřel po těžké nemoci 3. června 1998.

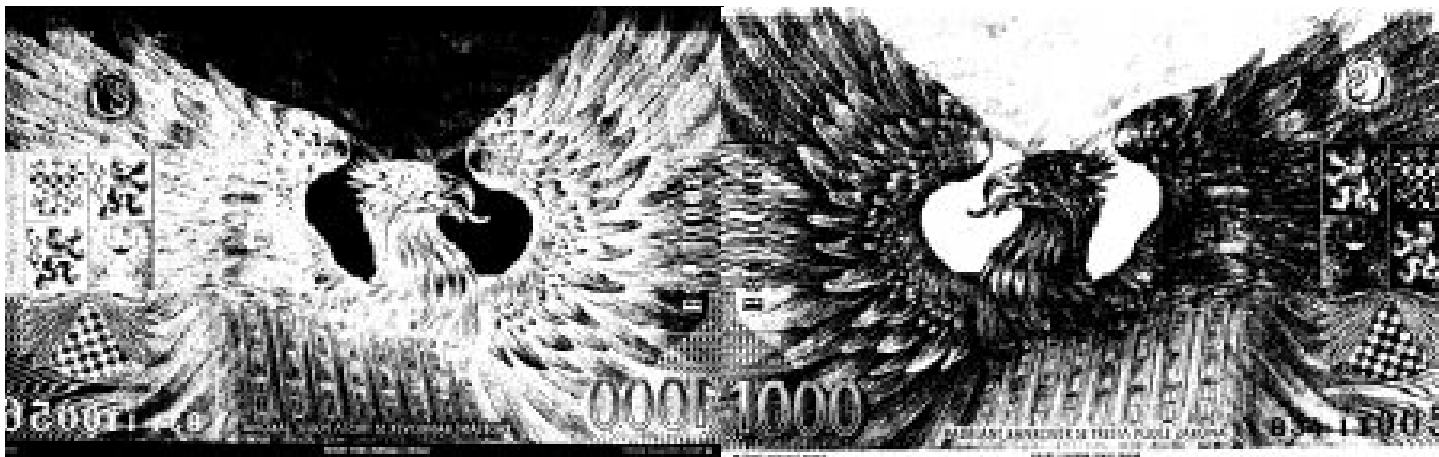
Další jednání pak probíhala ve znamení nového vysokoškolské zákona, jehož uvedení do praxe s sebou přinese řadu změn a tvorbu nových předpisů.

Nový zákon – nové předpisy

K otázce aplikace nového vysokoškolské zákona pronesl řadu věcných poznámek rektor VUT prof. Vavřín. Pokud se týká převodu majetku do vlastnictví školy, bude VUT požadovat to, co nutně potřebuje pro výuku a výzkum. Ministerstvo zatím nevydalo konečné stanovisko ve věci transformace SKM. Zatím probíhají jednání a nejspíše do 1. 9. 1998 bude znám jejich výsledek. Doc. Münsterová informovala, že Rada vysokých škol zřejmě bude považovat za platformu pro další jednání návrh ministerstva, v němž jsou koleje a menzy specifikovány jako neziskové organizace s možným většinovým podílem všech vysokých škol daného města.

Nový vysokoškolský zákon si vyžádá tvorbu nových interních předpisů, z nichž bude nutno co nejdříve zpracovat statut VUT, interní mzdový předpis a dlouhodobý záměr VUT. Některé z těchto dokumentů by měly být hotovy do konce listopadu tohoto roku a po schválení ministerstvem by od ledna příštího roku vstoupily v platnost. Zatím neexistují žádné direktivy a pokyny pro jejich zpracování. MŠMT však připravuje vzory těchto dokumentů.

Na otázku, zda při tvorbě těchto nových předpisů bude vedení VUT spolupracovat s Akademickým senátem, prof. Vavřín sdělil, že probíhají a dále budou probíhat předběžná jednání s děkany fakult. K nim mohou děkani přizvat také předsedy fakultních senátů. Na vypracování statutu se budou podílet prorektorův v součinnosti s příslušnými proděkany fakult. Zásadní otázky pak projedná vedení s právním oddělením. V průběhu měsíce září bude moci Senát posoudit první návrhy statutu a mzdového předpisu.

A co peníze?

Žádné překvapivé změny nebudou moci očekávat zaměstnanci VUT v otázce platů. Prostředky na mzdy se budou v roce 1999 pohybovat zhruba ve stejné výši jako v roce předešlém. Vedení VUT se bude snažit zachovat tarifní tabulky, ale zároveň vytvořit nové možnosti, jak ohodnotit aktivitu mladých pracovníků, například formou vyšších pohyblivých složek platu. Bez ohledu na věk bude možno posunout jejich plat do vyšších řádků v tabulkách a odstranit znevýhodnění dané věkem. Novinkou bude příspěvek na institucionální vědu, který se stane vedle dvou dosud existujících finančních toků, normativně přidělovaných na studenta a tvůrčí činnost, součástí rozpočtu na rok 1999. Peníze na institucionální vědu budou rozděleny podobně jako současný tvůrčí příspěvek.

Jiné schéma senátu

Vedení VUT také uvažuje – stejně jako jiné velké vysoké školy – o novém složení AS VUT. V navrženém schématu by mělo být předem stanoveno zastoupení tří skupin – studentů, asistentů (lektorů), docentů a profesorů. Každou skupinu by přitom volili příslušníci dané profesní skupiny. Volba Akademického senátu VUT by probíhala celoškolsky. Do takto rozvrženého senátu by se volilo až v příštím volebním období, tedy v listopadu 1999.

Jak dále sdělil prof. Vavřín, dostává se v současné době do popředí zájmu Technologický park a s tím nutnost řešit otázku tzv. Zlaté akcie. Jak řekl, smlouva mezi VUT a TPB musí být přepracována. Rektor přitom povede jednání tak, aby byla zachována pozice VUT vůči TPB.

Peníze pro VUT

Prof. Vavřín dále informoval, že na jeho žádost byla pro potřeby VUT uvolněna z Fondu vzdělávací politiky MŠMT částka 2,735 mil. Kč. VUT rovněž požádalo o příspěvky na výdaje spojené s nákladnou rekonstrukcí historických budov na Veverí, které byly ve velmi špatném, havarijním stavu a které VUT získalo výměnou za objekt na Barvičově ulici, vrácený církvi v rámci restitučních nároků.

Finance k realizaci projektu Antonínská jsou pro letošní rok zajištěny a pro příští rok obdrží VUT od MŠMT dotaci ve výši 48 mil Kč. Snahou VUT však bude navýšit tuto částku minimálně na dvojnásobek.

Prof. Vavřín podal senátorům také informace o přípravě oslav VUT, které vypuknou v březnu příštího roku.

Legislativní změny

AS VUT projednal návrh změny Statutu Fakulty technologické. Na základě doporučení legislativní komise byl tento návrh bez další diskuse jednomyslně schválen. Senátoři také obdrželi návrh změn organizačního a studijního řádu Fakulty výtvarných umění, o němž se dohodli hlasovat elektronickou poštou, aby urychlili jeho schválení z důvodů jednání konkursních komisí v průběhu měsíce června t. r.

O čem jednala Rada vysokých škol

Se zajímavými informacemi ze zasedání Rady vysokých škol, která se uskutečnila v květnu tohoto roku, obeznámila senátory doc. Münsterová. Tehdejší ministr Sokol zde informoval o přípravě rozpočtu na rok 1999. Podle něj bude MŠMT žádat 7 procentní valorizaci v rámci vysokých škol a prioritně podpoří vědu.

Náměstek ministra doc. Hálek také sdělil, že na základě podpůrných kritérií budou v budoucnu vysokým školám přidělovány finanční prostředky ve výši 5–10 %. Neměly by však sledovat kvantitu, tedy počty studentů, nýbrž kvalitu hlavních činností škol. V této souvislosti zmínil návrh kritérií, podle nichž by byly vysoké školy hodnoceny. Materiál se dále zpracovává a ministerstvo vítá v této věci další podněty.

Vzhledem k tomu, že členové AS VUT vyjádřili svůj zájem tento návrh ve spolupráci s rektorem připomínkovat, vznesl doc. Münsterová na dalším zasedání předsednictva RVŠ dotaz na termín podání připomínek.

Senátoři také požádali doc. Münsterovou o rozeslání přehledu témat, která bude RVŠ v letošním roce projednávat, a v případě zájmu též příslušných materiálů, aby se tak mohly vytvořit zájmové skupiny zabývajících se těmito tématy. Jak byli senátoři později informováni, všechny materiály týkající se činnosti RVŠ budou od 1. září t. r. uveřejňovány v elektronické verzi časopisu ALMA MATER, jehož první číslo vyšlo coby pokus již 30. dubna. Časopis lze vyhledat na internetové adrese: <http://rvs.upce.cz>.

Yvonne KONEČNÁ

Kritická poznámka ke zprávě „Ze zasedání AS VUT 24. 3. 1998“ v č. 5 časopisu „Události na VUT“

Návrh finančního plánu VUT pro rok 1998, předložený k projednání v AS VUT, neobsahoval návrh rektora na rozdělení rezervních prostředků ve prospěch FA a FAVU, jak by si čtenář mohl myslet. Nemí pravda, že senátorům „byla předložena v materiálu varianta č. 2“, projednávány návrh finančního plánu z 10. 3. 1998 neobsahoval žádnou variantu. Kritické stanovisko AS FA vycházelo z materiálů předložených k projednání a ty krátily finanční prostředky pro FA o 241 tis. Kč vzhledem k příspěvku v roce 1997 po restrikci, zatímco např. FP byla v návrhu dotována 16 % (2,855 mil. Kč) a FCH dokonce 19 % (4,386 mil. Kč) nad příspěvek po restrikci v roce 1997.

Předem ohlášené dvojí zvýšení cen energií, zvýšení cen telekomunikací a současná úroveň inflace ve výši 12 až 13 % umožnily FA zpracovat analýzu úsporného hospodaření, jejímž výsledkem bylo konstatování, že s přidělenými prostředky nelze bez dluhů přežít rok 1998. Je možné namítnout, že existuje ještě nějaký potenciál úspor. Ano, není to vyloučeno, avšak která jiná fakulta došla po restrikcích tak daleko, že zakázala ústavům služební cesty a odebrala všechny prostředky na nákup drobných potřeb včetně kancelářských. Průměrný plat zaměstnanců FA stagnuje od roku 1996 na jedné úrovni jako u jediné z fakult VUT. Jsou-li osobní příplatky na FA poměrně vysoké, jiné fakulty asi poskytují vysoké odměny. Skutečnost, že za rok 1997 je na FA nejnižší celkový průměrný plat, dokládáme redakci statistickým výkazem z Rektorátu VUT s žádostí o omluvu za zveřejněnou dezinformaci. (Průměrné platy v r. 1997 celkem: FA 12 120 Kč, FAST 12 464 Kč, FS 12 625 Kč, FT 13 125 Kč, FAVU 13 400 Kč, FEI 13 434 Kč, FAME 14 062 Kč, FCH 14 258 Kč, FP 16 343 Kč; průměrný měsíční plat pedagogických pracovníků VŠ podle informace z MŠMT byl 15 229 Kč). Novinářský poklesek autora zprávy pod značkou

(hop) spočívá také v tom, že cituje jako pikantnost některé kritické výroky ze stanoviska AS FA a z mého komentáře, aniž se zmiňuje o příčinách a především o požadavku: odstranit chyby v metodice výpočtu příspěvků pro fakulty.

Zástupci FA nežádali kompenzace, nýbrž spravedlivou dotaci.

Nelze zde rozebrat celý případ, uvedu jen dlouhodobě praktikovanou diskriminaci umělecké tvůrčí činnosti. Na rozdělení 17 % finančních prostředků určených pro vědu a výzkum (tzn. tvůrčí činnost) na fakultách má prvořadý vliv, kolik peněz fakulta získala v předchozích dvou letech z výzkumu včetně grantů. FA pro charakter profese architekta a absenci průmyslové podnikatelského zázemí nemá přístup k výzkumu a omezeně ke grantům Fondu rozvoje VŠ. Vyvíjí však tvůrčí činnost, např. směrem k úřadům státní správy a kulturním institucím. Podle mých dílčích informací z posledních měsíců vím o konkrétní pomoci jedné povodní postižené oblasti (Doc. Ing. arch. D. Glosová a kol.), o dlouhodobé spolupráci v územně a stavebně plánovací činnosti na Hustopečsku (Prof. Ing. arch. M. Martínek a kol.), o pomoci při vytváření územního plánu postkomunistické Tirany na pozvání rakouského týmu (Prof. Ing. arch. M. Kyselka), o workshopu analyzujícího dnešní problémy muzeí (Doc. Ing. arch. Z. Makovský a kol.), o expertní činnosti ve sporech o uměleckou a stavební čistotu rekonstruovaného zámku Hranice (Doc. PhDr. J. Sedlák) aj.

Co se týče rovnosti tvůrčích činností, starý i nový zákon o vysokých školách staví všechny druhy na jednu úroveň (vědeckou a výzkumnou, vývojovou, uměleckou, anebo další tvůrčí činnost – citace podle nového zákona). Nikoliv však na VUT, zde se k činnosti umě-

leckého charakteru na FA a FAVU při tvorbě rozpočtu nepřihlíží. Doufali jsme, že AS VUT tento stav pomůže napravit. Senátorům jsme k hlasování předložili toto stanovisko:

„Rozdělení prostředků pro tvůrčí činnost bude respektovat rovnocennost tvůrčích složek vědecké a umělecké tak, jak vyplývá ze zákona č. 172/90 Sb...“

K našemu nemilému překvapení stanovisko nebylo senátem přijato, jen 6 hlasů bylo pro rovnocennost, 9 hlasů bylo proti a 11 členů AS VUT se zdrželo tajného hlasování. Je to tristní obraz morálních vlastností většiny senátorů, kteří z obavy, aby jejich fakulta náhodou nepřišla o několik korun v rozpočtu, nestyděli se pošlapat obecné zásady spravedlnosti a zákon. Je možné, že i tato má slova někteří z nich prohlásí za emotivní. Za stávající situace je vskutku obtížné odstranit diskriminaci ve financování Fakulty architektury a Fakulty výtvarných umění.

Doc. Ing. Jan WERNER
Fakulta architektury

Děkujeme za kritický příspěvek doc. Ing. Jana Wernera, který se zamýšlí nad špatnou finanční situací své fakulty a také polemizuje na téma, zda Fakulta architektury žádá kompenzace, nebo spíš spravedlivé dotace. Vzhledem k omezeným prostorovým možnostem časopisu jsme nuceni o průběhu jednání na půdě školy informovat sice objektivně, ale velmi stručně. Proto nelze interpretovat projevy jednotlivých řečníků v doslovném znění.

Zveřejněním polemiky Jana Wernera se snažíme celý problém osvětlit také z pohledu „postižených“ uměleckých fakult.

Pavla HOBSTOVÁ

Omluva

Vážení čtenáři,
v minulém čísle Událostí se v článku „Noví profesori VUT“ objevilo několik závažných chyb, za které se omlouvám a dodatečně uvádím správné znění:

Prof. Ing. Oldřich Matal, CSc.

Obor: Energetické a hydraulické stroje a zařízení
Pracoviště: Energetický ústav Fakulty strojní VUT v Brně
Narodil se roku 1943 v Malhostovicích. Brněnskou VUT ukončil roku 1966, od roku 1975 je kandidátem věd. V osmdesátých letech pak získává oba dva vědecké kvalifikační stupně na ČSAV v Praze. Od roku 1993 je docentem, habilitační práce nese název „Provozní diagnostika meziokruhové těsnosti článkových parních generátorů vyhřívaných kapalným sodíkem“. V praxi působí od roku 1966 nejprve jako samostatný výzkumný pracovník Výzkumného ústavu energetických zařízení v Brně. Od roku 1992 je ředitelem s. p. Energovýzkumu a od roku 1997 stojí v čele

Energetického ústavu Fakulty strojní. Pedagogickou činnost vykonává od roku 1969. Velmi výrazná je pak jeho vědecko- výzkumná a publikační činnost mezinárodního dosahu. Na svém kontě má 340 publikovaných prací, z toho 110 autorských osvědčení a patentů.

Prof. Ing. Miroslav Jícha, CSc.

Pracoviště: Energetický ústav FS VUT Brno

Prof. Ing. Milan Forejt, CSc.

Je odborným asistentem katedry tváření FS VUT od roku 1970, nikoliv roku 1990, titulu CSc. užívá od roku 1977.

Prof. Ing. Bohumil Hlavenka, CSc.

Je předsedou AS FS od roku 1990.

Chybný je rovněž popis pod fotografií na str. 28, na níž je zobrazeno Národní muzeum v Barceloně, nikoliv ve Stockholmu.

Pavla HOBSTOVÁ

Dopisy čtenářů

Vážená redakce,
nepatřím sice k pravidelným čtenářům Vašeho časopisu „Události na VUT v Brně“, ale když se mi náhodou jeden výtisk dostal do ruky, a to číslo 6–7, s velkým zájmem jsem si přečetla článek „Módní trendy a stylová pluralita“ od pana docenta Schmeidlera. Jako mnoho Brňanů jsem i já bráda na to, že funkcionalismus – jeden z výrazných architektonických směrů počátku 20. století – zanechal v Brně tak výrazné stopy. Jako laik jsem si však vždycky kladla otázku, které směry následovaly a jestli bych je dovedla určit. Článek pana doc. Schmeidlera dává čtivou formou, srozumitelnou i neodborníkovi, možnost orientovat se v množství stylů druhé poloviny tohoto století a získat tak přehled ve vývoji světové architektonické tvorby. Mám radost, že vedle svého oblíbeného televizního pořadu „Deset století architektury“ (ČT 2) mobu nyní zařadit i Váš časopis, který uvádí články tak vysoké obsahové úrovně.

S pozdravem
Dr. Jana BAROKOVÁ

Několik nezodpovězených otázek

Úvodem

V roce 1989 došlo k politické změně, která měla vést k demokracii. Demokracie má základní rysy, z nichž některé vyjmenuji:

1. Každý volič má rovný hlas.
2. Každý volič má právo kritizovat jím volené orgány a nesmí za to trpět újmu.
3. Každý musí mít možnost znát svá práva a své povinnosti. Obojí musí být jednoznačně písemně definováno.
4. Neexistují výjimky pro nikoho a není nikdo, kdo by je povoloval.
5. Speciálně pro vysoké školy platí, že práci vysokých škol a fakult řídí volené orgány (nejedná se ani o státní, ani o soukromý podnik), které jsou odpovědné svým voličům a pečují o jejich dobro.

Mnoho let nedemokratických systémů zapůsobilo na mnohé lidi tak, že si jiny systém neumějí představit a snad myslí, že neexistuje. Lze se jen divit, že i lidé tohoto druhu rozhodují o dění na vysokých školách.

Následující otázky vyplynuly z mých zkušeností na FS VUT, kde je byrokracie rozvinuta a fakulta se řídí i podle nepsaných nebo nezveřejněných a stále se měnících pravidel. Tato situace mne donutila k napsání tohoto článku. Nechci zevšeobecňovat, ale možná i na jiných fakultách VUT nebo na jiných vysokých školách je možné některé z těchto otázek položit. Zcela úmyslně neuvádím žádná jména, protože se asi jedná o obecné problémy.

Otázky

Při vzniku statutu FS VUT a VUT v roce 1990 se mnohé demokratické postupy mlčky předpokládaly, a proto tyto dokumenty mají mnohé mezery. Mimoto se jedná o produkt myšlení vzniklého v nedemokratické době. Proto chci čtenářům položit několik otázek s výzvou, aby si na ně sami odpověděli, případně z nich pro sebe vyvodili důsledky. Otázky rozdělují do kategorií podle významu, který jim přikládám. Zcela záměrně se dotýkám pouze organizace práce. Nekladu otázky týkající se výuky a její organizace, ani otázky týkající se finančního zajištění či hospodářské činnosti, přestože jich lze položit velmi mnoho.

Otázky zásadní

I. Je správné, aby při volbách do senátu každý volil tolik kandidátů, kolik uzná za vhodné a tedy aby byly volby nerovné?

II. Podléhá děkan senátu, který jej volí, nebo rektorovi, který jej jmenuje? Je třeba dotázat se rektora, zda toho či onoho kandidáta po případném zvolení jmenuje děkanem?

III. Může děkan vydávat závazné předpisy (které by měly přežít i několik děkanů) bez souhlasu senátu, nebo s jeho souhlasem, nebo je má vydávat senát?

IV. Kde jsou jednoznačně písemně definovány pravomoci a povinnosti děkana, proděkanů, vedoucího katedry, ředitele ústavu, vedoucího odboru, učitelů bez funkcí, tajemníka fakulty a ostatních pracovníků?

Otázky týkající se vědeckého bádání

Vysokoškolský zákon zajišťuje svobodu bádání na vysokých školách. Z tohoto faktu plynou důležité otázky:

1. Je děkan nadřízený katedrám a ústavům v oblasti vědeckého bádání?
2. Je vedoucí katedry nebo ředitel ústavu nadřízený členům katedry nebo ústavu ve věci vědeckého bádání?
3. Má být vědecké bádání financováno ze státního rozpočtu, když je vysokoškolský zákon zaručuje?

Otázky týkající se mimorozpočtových financí

4. Kdo vládne finančními prostředky mimorozpočtového (například grantového) projektu? Zde si výjimečně odpovím sám a soudím, že se souhlasem naprosté většiny čtenářů: ten, kdo je vedoucím projektu, protože je za tyto prostředky zodpovědný.

5. Proč je třeba žádat o povolení pracovní cesty soukromým vozidlem, která je hrazena z mimorozpočtových prostředků? Který funkcionář je žádán o souhlas, když žádost nemá adresáta? Je povolující tak kvalifikovaný, aby mohl správně rozhodnout? (O počtu zcela nevhodných a nesprávných formulářů se nechci zmiňovat. Vysokoškolský učitel ztrácející čas ve veřejném dopravním prostředku je politováním hodná osoba).

Otázky týkající se provozu a administrativy

Administrativní činnost je nutná k tomu, aby výuka, výzkum i hospodářská činnost mohly bez překážek efektivně existovat. Její jednoznačná pravidla musí být známa. Administrativní aparát by měl být plně kvalifikovaný a být k dispozici učitelům a vědeckým pracovníkům. Administrativní pracovník není v ponižujícím postavení, nemůže ale zbytečně zatěžovat učitele a vědecké pracovníky.

6. Proč v době počítačů a existence počítačové sítě se v mnoha případech úřaduje, jakoby počítače neexistovaly?

7. Proč jsou tvůrčí pracovníci zdržováni ručním vyplňováním zbytečných formulářů, mnohdy zcela nekvalifikovaně předepsaných?

8. Proč neexistují formuláře v počítačové síti a není možné je pomocí počítačů vyplňovat?

9. Proč evidence majetku není centrální pro tak malou organizaci, jakou je FS? Proč je v označování majetku nepřehledná nejednotnost?

10. Proč neexistuje centrální nákup a distribuce počítačových programů, který by byl podstatně levnější než současný decentralizovaný?

11. Proč neexistuje centrální kvalifikovaná údržba počítačů a učitelé a vědeckí pracovníci jsou mnohdy odkázáni na drahé firmy nebo na studenty?

Otázka týkající se dodržování zákonů

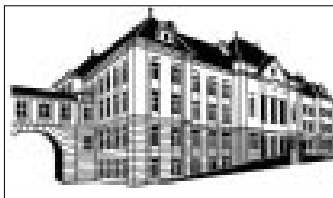
12. Proč jsou příslušníci fakulty (možná i celého VUT) omezováni v tom, co jim zákon dovoluje? Typický příklad je zákon o veřejné soutěži.

Závěrem konstatuji, že si na některé otázky neumím odpovědět, protože nemám dostatek informací, které bych v rozvinuté demokratické společnosti měl. To ovšem neznamená, že takové otázky nemohu veřejně klást.

Prof. Ing. Petr FLEISCHNER, DrSc.
Fakulta strojní

Noví docenti VUT

Jak jsme slíbili v 5. čísle Událostí, představujeme Vám stručně nové docenty VUT, kteří v letošním roce obdrželi z rukou rektora jmenovací dekrety.

FAKULTA STAVEBNÍ

Doc. Ing. Svatopluk Korsuň, CSc.

Pracoviště: Ústav vodního hospodářství krajiny

Obor: Vodní hospodářství a vodní stavby

Téma habilitační práce: „Příspěvek k navrhování závlahových soustav“

Narodil se roku 1936 v Brně. V roce 1959 ukončil na Fakultě stavební VUT vysokoškolské studium vodohospodářského oboru s hydromelioračním zaměřením. Vědeckou hodnost kandidáta technických věd získal na Slovenské vysoké škole technické v Bratislavě roku 1982. V praxi začínal jako projektant vodních staveb, později se věnoval investorské činnosti a nakonec se orientoval na zpracování přípravné dokumentace melioračních staveb a na řešení melioračních a vodohospodářských studií. Zároveň působil jako externí učitel na řadě vysokých škol, mj. i na FAST VUT. Jako vědecký pracovník pracoval ve Výzkumném ústavu závlahového hospodářství v Bratislavě, poté ve výzkumném ústavu v Pohořelicích a později ve Výzkumném ústavu meliorací a ochrany půd v Praze. Roku 1994 přešel na místo odborného asistenta na Fakultě stavební VUT. Na této fakultě je od roku 1997 vedoucím Ústavu vodního hospodářství krajiny.

Vedle pedagogického úvazku je také řešitelem grantového projektu GA ČR. Je autorem nebo spoluautorem 23 výzkumných zpráv a studií, 61 vědeckých a odborných publikací a dalších odborných článků. Ve výzkumu se věnuje zejména problematice využití matematického modelování v oboru vodního a závlahového hospodářství.

Doc. Ing. Jan Kudrna, CSc.

Pracoviště: Ústav pozemních komunikací

Obor: Teorie a konstrukce inženýrských staveb

Téma habilitační práce: „Navrhování netuhých vozovek a jejich údržba a opravy“

Narodil se 30. dubna 1946 v Brandlíně, okres Jindřichův Hradec. Na Fakultě stavební VUT v Brně vystudoval obor Konstrukce a dopravní stavby, silniční specializaci. Na ČVUT později obhájil disertační práci na téma „Navrhování vozovek v systému silničního hospodářství“. V roce 1991 absolvoval manažerský kurz organizovaný dánskou vládou.

Vědecko-výzkumnou práci zahájil v roce 1965 jako pomocná vědecká síla na katedře dopravních staveb FAST VUT. Více než 22 let pak pracoval pro Silniční vývoj v Brně. Podílel se na řešení mnoha výzkumných úkolů a získal autorská osvědčení za vynálezy. V roce 1987 se stal vedoucím řešitelského týmu. Od roku 1991 nastoupil do Ústavu pozemních komunikací na FAST VUT, kde mohl po mnoha letech normalizačních zákazů působit jako pedagogický pracovník. Vedle toho pokračoval ve výzkumné práci. Zasloužil se o vybavení laboratoře a podařilo se mu propojit ústav s praxí. V roce 1995 stanul v jeho čele. Učí ve všech ročních silniční specializaci a v současné době je vedoucím 6 doktorandů.

Doc. Ing. Jaromír Říha, CSc.

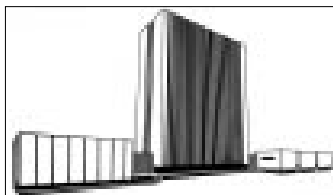
Pracoviště: Ústav vodních staveb

Obor: Vodní hospodářství a vodní stavby

Téma habilitační práce: „Příspěvek k matematickému modelování kvality vody v povodí střední velikosti“

Narodil se roku 1961 v Hodoníně. Roku 1985 absolvoval studium na Fakultě stavební VUT. Pracoval jako asistent stavbyvedoucího na stavbě jaderné elektrárny v Dukovanech a jako projektant kanalizací a hydrotechniky byl později zaměstnán v Hydroprojektu Praha, odštěpný závod Brno (později AQUATIS Brno a. s.). Od roku 1988 působí na Fakultě stavební, kde konal vědeckou přípravu, ukončenou roku 1993 obhajobou kandidátské disertační práce. Patří mezi uznávané odborníky v oboru matematického modelování kvality vody v říčních soustavách a v oboru proudění podzemní vody. Významná je jeho projektantská, posudková, konzultační a recenzní činnost. Podílel se na řešení 6 úspěšně oponovaných výzkumných úkolů. Jako projektant spolupracoval na 12 projektech a u dalších sedmi byl hlavním inženýrem. V oblasti výpočetní techniky sám či ve spolupráci s jinými vypracoval 8 programových souborů. Je autorem, resp. spoluautorem 3 knižních publikací, 2 recenzovaných článků, 14 konferenčních příspěvků a 23 výzkumných zpráv a studií. Díky velmi dobrým znalostem angličtiny vedl přednášky a cvičení pro zahraniční studenty. Seřadil a vydal anglicko-český a česko-anglický slovník vodních staveb a vodního hospodářství, překládal odborné texty. Od roku 1997 školí doktorandy.

FAKULTA STROJNÍ

Doc. Ing. Anton Humár, CSc.

Pracoviště: Ústav strojírenské technologie

Obor: Strojírenská technologie

Téma habilitační práce: „Efektivní obrábění nových konstrukčních keramických materiálů“

Narodil se roku 1946 v Brezně na Slovensku. Roku 1969 získal titul strojního inženýra na VAAZ v Brně, kandidátem technických věd je od roku 1983. V roce 1985 byl na základě konkurzu přijat na katedru strojírenské technologie FS VUT jako odborný asistent, v roce 1988 byl jmenován docentem pro obor strojírenská technologie. Před nástupem na VUT pracoval jako samostatný konstruktér v brněnské vývojové konstrukci Vagónky Studénka a jako samostatný odborný pracovník specialista ve Výzkumném ústavu 070 Brno.

Ve své vědecko-výzkumné činnosti se zaměřuje na řezivost nových nástrojových materiálů, obrobiteľnosť nových konstrukčních materiálů a integritu povrchu strojních součástí po obrábění a po funkci. V těchto oblastech úzce spolupracuje s předními evropskými výrobci řezných nástrojů a nástrojových materiálů a s domácími strojírenskými podniky. Má za sebou bohatou publikační činnost v domácích odborných časopisech a na domácích i zahraničních odborných konferencích. Je spoluautorem čtyř autorských osvědčení a autorem či spoluautorem mnoha desítek výzkumných a expertizních zpráv. Do povědomí odborné veřejnosti se výrazně zapsal zejména svou knižní publikací „Slinuté karbidy a řezná keramika pro obrábění“, vydanou v roce 1995.

Doc. RNDr. Bohumila Lencová, CSc.

Pracoviště: Ústav přístrojové techniky AV ČR

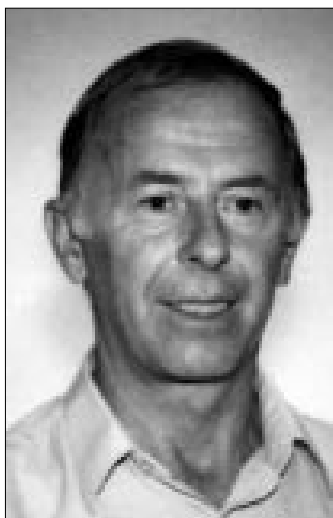
Obor: Fyzika

Téma habilitační práce: „Electrostatic Lenses“

Narodila se roku 1950 v Prostějově. Roku 1973 absolvovala Přírodovědeckou fakultu dnešní MU v Brně, obor fyzika pevných látek. Kandidátem věd je od roku 1988. Od roku 1973 pracuje v Ústavu přístrojové techniky, více než tři roky působila také na TU Delft v Nizozemí. Od roku 1991 se zapojila do programu TEMPUS na Ústavu fyzikálního inženýrství Fakulty strojní VUT. Od roku 1992 přednáší „částicovou optiku“ pro studenty oboru fyzikálního inženýrství FS. V postgraduálním studiu na této fakultě vede v současné době dva studenty.

Ve vědecko-výzkumné činnosti se převážně zabývala vývojem programů pro elektronovou optiku (výpočet polí a optických vlastností) a také praktickým návrhem elektronově optických prvků a systémů. Publikovala kolem 50 článků v recenzovaných mezinárodních časopisech a ve sbornících mezinárodních konferencí, z toho čtyři vyžádané referáty na mezinárodních konferencích elektronové mikroskopie. Je spoluautorkou 4 patentů v elektronové litografii. Řešila několik grantů, byla spolunavrhovatelkou dvou grantů GA ČR, na nichž spolupracovala s MU a FS VUT.

Její habilitační práce vyšla jako kapitola knihy publikované nakladatelstvím CRC Press v USA.

Doc. Ing. Jaromír Roučka, CSc.

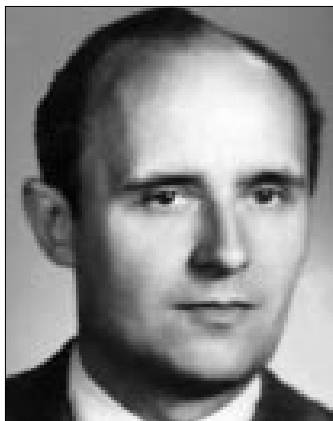
Pracoviště: Ústav materiálového inženýrství VUT Brno, odbor slévárenství

Obor: Materiálové inženýrství

Téma habilitační práce: „Použití termické analýzy pro hodnocení struktury slitin hliník – křemík“

Narodil se v roce 1945 v Blansku. Vysokoškolské studium absolvoval v roce 1970 na katedře slévárenství Fakulty strojní VUT v Brně. Kandidátskou práci obhájil na VUT v roce 1976. Od tohoto roku působil na katedře slévárenství jako odborný asistent. Roku 1997 byl habilitován pro obor materiálové inženýrství. Po odborné stránce se zabývá zejména problematikou metalurgie litin a neželezných kovů a slévárenskou technologií.

Je členem výkonného výboru České slévárenské společnosti a předsedou technologické komise.

FAKULTA ELEKTROTECHNIKY A INFORMATIKY
Doc. Ing. Zdeněk Nováček, CSc.

Pracoviště: Ústav radioelektroniky

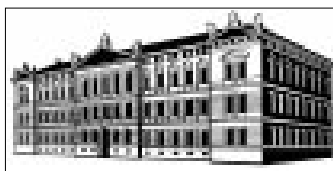
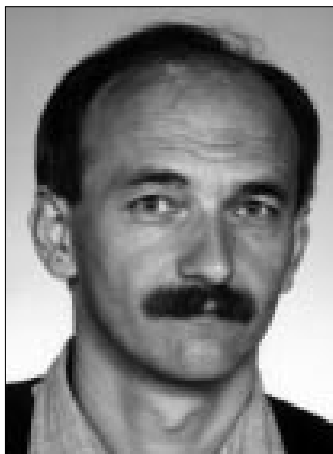
Obor: Elektronika a sdělovací technika

Téma habilitační práce: „Víceúčelová hexaedrická anténa“

Narodil se roku 1945 v Kamenné, okr. Třebíč. Po ukončení studia na FEI VUT v Brně začal na této fakultě pracovat jako asistent na katedře radioelektroniky. Externí vědeckou přípravu uzavřel obhájením kandidátské disertace v roce 1980.

Během svého dlouholetého působení na katedře se podílel na přípravě a výukové náplni řady předmětů, jimž vyučoval, a na vybudování laboratoří. Do výuky zavedl předměty, jako je Radiotelemetrie nebo Navrhování rádiových spojů. V poslední době vyučuje předměty zaměřené na elektromagnetické pole. Je spoluautorem 8 titulů skript a většiny počtu učebních textů a počítačových programů využívaných ve výuce. Vedl více než 60 diplomových prací a od roku 1996 je školitelem doktoranda a přednášejícím v kurzu doktorandského studia.

Svou odbornou činnost zaměřoval na základní i aplikovaný výzkum v oboru antén a elektromagnetického pole. Některé výsledky těchto prací byly využity při úpravách anténních systémů užívaných v armádě. Další výzkum se týkal časového a prostorového zpracování rádiových signálů a byl řešen v rámci grantových projektů FEI. Výsledky prací byly publikovány v řadě časopisů i ve sbornících vědeckých konferencí. Je členem mezinárodní organizace IEEE, zvoleným do národního výboru sekce AP, a pracuje také ve výboru vědecké konference COMITE.

FAKULTA ARCHITEKTURY
Doc. Ing. Josef Chybík, CSc.

Pracoviště: Ústav stavitelství

Obor: Konstrukce v architektuře

Téma habilitační práce: „Teplotní mikroklima v pozemních stavbách“

Narodil se roku 1952 v Krnově. Na Fakultě stavební VUT vystudoval obor pozemní stavby. V letech 1981 až 1983 absolvoval na SVŠT v Bratislavě postgraduální studium stavební fyziky. Získané poznatky rozvíjel v letech 1985 až 1989 v rámci aspirantského studia, ukončeného habilitační prací. Ve školním roce 1996/97 absolvoval kurz vysokoškolské pedagogiky a psychologie.

Odbornou praxi zahájil v roce 1977 v Obchodním projektu Brno, kde byl zaměstnán až do zrušení podniku v roce 1991. Poté do roku 1994 pracoval jako projektant – živnostník. Samostatně nebo jako vedoucí tvůrčího kolektivu zpracoval více jak třicet projektů budov. Je autorizovaným inženýrem pro obor pozemní stavby.

V letech 1979 až 1984 vykonával na katedře pozemních staveb Fakulty stavební VUT funkci externího učitele. Od roku 1994 působí v Ústavu stavitelství na Fakultě architektury.

Je spoluautorem jedné monografie, 4 vysokoškolských skript, 57 odborných článků. Bohatá je i jeho přednášková činnost. Odbornou pozornost zaměřuje na konstrukce a teoreticky zdůvodněný detail v architektuře a pozemních stavbách a disciplínách stavební fyziky. Zabývá se také opomíjenými památkami lidového stavitelství v severozápadní části našeho Slezska.

Doc. Ing. arch. PhDr. Karel Schmeidler, CSc.

Pracoviště: Ústav urbanistické tvorby

Obor: Urbanismus

Téma habilitační práce: „Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě“

Narodil se roku 1951 v Ivančicích na Moravě. Studoval na Fakultě architektury VUT, kde obhájil diplomovou a později také kandidátskou práci. V letech 1980–1990 zde na katedře architektonické tvorby pracoval jako vědecký pracovník. V dalších letech pak působil na Ústavu vědy a informací této fakulty. Od roku 1994 se v Ústavu urbanistické tvorby věnuje výuce sociologie, vědecko-výzkumné činnosti a ateliérové výuce.

Při zaměstnání vystudoval obor sociologie a dosáhl v něm doktorského titulu. V roce 1997 se habilitoval na docenta v oblasti urbanistické tvorby. Účastnil se řešení 25 výzkumných úkolů, z toho 4 mezinárodních. 5 výzkumných úkolů vedl jako hlavní řešitel. Jeho rozsáhlá odborná publikační činnost čítá přes 200 článků v odborném tisku u nás i v zahraničí. Je autorem 1 knižní monografie. V zahraničí absolvoval postgraduální studium, stáže a konal přednášky i prezentace. Od roku 1994 reprezentuje Českou republiku v organizaci AESOP. Jeho projekční činnost zahrnuje širokou oblast od územního plánování, rodných domů až po interiérovou tvorbu.

Doc. Ing. Ivana Žabičková, CSc.

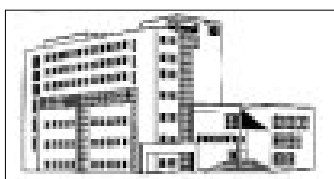
Pracoviště: Ústav stavebních konstrukcí a techniky prostředí

Obor: Konstrukce v architektuře

Téma habilitační práce: „Možnosti dalšího využití starých průmyslových budov“

Narodila se roku 1946 v Jevišovicích u Znojma. V roce 1968 ukončila studium na Fakultě stavební VUT v Brně. Od roku 1992 je kandidátem věd v oboru teorie a konstrukce pozemních staveb na téma zesilování zděných konstrukcí opláštěním. Habilitační práci obhájila v roce 1997 v oboru „konstrukce v architektuře“ na téma možnosti dalšího využití starých průmyslových budov z hlediska jejich spolehlivosti.

V letech 1968–1987 pracovala jako statik postupně v projekci vlnářského, nábytkářského a cementářského průmyslu, od roku 1982 externě vyučovala na FAST VUT. V roce 1987 nastoupila na Fakultu architektury VUT v Brně jako odborná asistentka. Během své profesní činnosti se zabývala především poruchami a rekonstrukcemi průmyslových budov, na toto téma uveřejnila řadu příspěvků. Aktivně se účastní odborných konferencí a seminářů u nás i v zahraničí. Vědecko-výzkumnou činností se zabývá průběžně, především pracuje na výzumech starých průmyslových budov a dále staveb z nepálené hlíny. Je mnohaletou členkou státnicových komisí, kontinuálně spolupracuje s průmyslovými podniky a stavebními firmami.

FAKULTA CHEMICKÁ

Doc. RNDr. Hana Dočekalová, CSc.

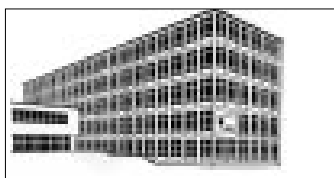
Pracoviště: Ústav chemie a technologie ochrany životního prostředí

Obor: Analytická chemie

Téma habilitační práce: „Stopová prvková analýza biologických materiálů metodami atomové spektroskopie“

Narodila se 18. 3. 1951 ve Velkém Meziříčí. Studium odborné chemie ukončila na katedře analytické chemie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v roce 1974 a téhož roku získala titul RNDr. Po studiích nastoupila do Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, kde pracovala v analytické laboratoři a později v oddělení potravinářské hygieny. Roku 1994 přešla na obnovenou Fakultu chemickou VUT. Zde působila zprvu v Ústavu chemie materiálů a posléze v Ústavu chemie a technologie ochrany životního prostředí, kde se habilitovala.

Ve své vědecko-výzkumné činnosti se zaměřila na sledování cest cizorodých toxických prvků v potravním řetězci, v další fázi pak obrátila svůj zájem i na některé významné stopové prvky pozitivní biogenní hodnoty. Její činnost obnáší 5 původních prací v mezinárodních a 24 pojednání v českých časopisech, 1 autorské osvědčení, 55 oponovaných výzkumných zpráv a větší počet konferenčních příspěvků. Účastní se řešení 4 grantových projektů. Přispěla k získání autorizace analytické laboratoře pro národní monitoring potravních řetězců. Největší ohlas zaznamenaly její metodologické příspěvky z oblastí atomové absorpční spektrometrie.

FAKULTA TECHNOLOGICKÁ

Doc. Ing. Petr Dostál, CSc.

Pracoviště: Katedra automatizace a řídicí techniky

Obor: Automatizace a řídicí technika ve spotřebním průmyslu

Téma habilitační práce: „Jeden přístup k řízení procesů chemické technologie“

Narodil se roku 1945 v Kněždubě, okr. Hodonín. VŠ studium absolvoval v letech 1963–68 na VŠCHT v Pardubicích v oboru Procesy, zařízení a automatizace chemických výrob. Po ukončení studia byl zaměstnán ve Slovnaftu Bratislava. Od konce r. 1971 do r. 1996 pracoval jako odborný asistent a později docent na katedře automatizace CHTF STU v Bratislavě. Po krátkém působení na Fakultě chemické VUT v Brně přešel v roce 1997 na katedru automatizace a řídicí techniky Fakulty technologické ve Zlíně.

Titul CSc. v oboru Technická kybernetika získal v r. 1979 na VŠCHT v Pardubicích, docentem pro stejný obor byl jmenován v r. 1985 na CHTF STU v Bratislavě. V oboru Automatizace a řídicí technika ve spotřebním průmyslu se habilitoval v r. 1997 na FT VUT ve Zlíně.

V průběhu svého působení na uvedených pracovištích vyučoval celou řadu předmětů základního studia i předmětů studijních oborů z oblastí modelování, identifikace a simulace systémů, teorie automatického řízení a její aplikace při řízení zejména chemickotechnologických procesů. Byl vedoucím celé řady diplomových prací a školitelem v oboru Technická kybernetika. Působil jako člen i předseda komisí pro státní zkoušky na různých pracovištích v ČR i SR, jako člen pro obhajoby doktorandských prací na VŠCHT v Praze a na CHTF STU v Bratislavě.

Je autorem, resp. spoluautorem více než 100 publikací v mezinárodních i domácích odborných časopisech a sbornících vědeckých konferencí, spoluautorem 2 vědeckých monografií a 5 VŠ skript.

Nové směry automatizace energetických procesů

V pořadí třetí mezinárodní konference nazvaná Nové směry automatizace energetických procesů se uskutečnila ve dnech 19. a 20. května v Academia centrum ve Zlíně. Jejím smyslem bylo a nadále zůstává poskytovat příležitost k výměně informací a zkušeností o současném stavu a dalším vývoji v projektování a realizaci řídicích systémů energetických procesů, které v současnosti procházejí celkovou rekonstrukcí. Akce se stala další příležitostí k navázání odborných partnerských styků mezi inženýry, pracovníky zabývajícími se výzkumem, výrobou, dodávkami i provozem automatizačních zařízení energetických procesů. Účastníkům tato konference přinesla v dnešní době tak potřebné informace o nových a v současné době využívaných metodách řízení výroby a dodávky energií, o řídicích a informačních systémech používaných pro řízení energetických procesů, o jejich výzkumu, vývoji, projektování, výrobě, nasazování, provozu, údržbě, kvalitě a v neposlední řadě i o jejich ekonomickém a ekologickém přínosu s důrazem na vztah člověk – technika – prostředí.

Konference proběhla pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Úřadu města Zlína a VUT v Brně. Ve spolupráci s Českými energetickými závody a. s., Teplárenským sdružením ČR, Fakultou elektrotechniky a informatiky STU v Bratislavě a Slovenskými elektrárnami a. s. Bratislava ji zorganizovala Fakulta technologická ve Zlíně. Dvoudenního jednání se zúčastnilo celkem 224 účastníků z 11 států světa. Ke 12 tematickým okruhům bylo přihlášeno 137 přednášek. U příležitosti konference vyšel také sborník nazvaný Nové směry automatizace energetických procesů 98, zahrnující 125 příspěvků. V prvním dnu konference byla rovněž uspořádána výstava automatizační techniky, jíž se zúčastnilo celkem 23 firem. O úspěšný průběh celé akce se zasloužila katedra automatizace a řídicí techniky Fakulty technologické Zlín spolu se sesterskou katedrou Fakulty elektrotechniky a informatiky STU v Bratislavě.

Úmyslem organizátorů je nadále pokračovat v organizování takto zaměřených konferencí, a to střídavě v České a Slovenské republice s dvouletou periodou. Snahou bude v budoucnu rozšířit mezinárodní účast a získat možnou podporu u dalších renomovaných mezinárodních organizací. Přitom je žádoucí úzkostlivě se držet původního záměru konference, tedy aby sloužila jako významný zdroj informací pro účastníky, kteří nemají své příspěvky, pracují v českých a slovenských energetických provozech a nejsou dostatečně jazykově vybaveni (byl by pro ně např. zajištěn překlad).

Příští 4. mezinárodní konference proběhne v Bratislavě v květnu roku 2000.

Případné další informace, resp. Sborník přednášek získáte na adrese sekretariátu konference:

*Katedra automatizace a řídicí techniky,
Fakulta technologická ve Zlíně, VUT v Brně,
Vladimír Vašek, předseda organizačního výboru,
Ivana Vachutová, sekretariát,*

*nám. TGM 275, 762 72 Zlín,
(Tel./Fax: + 420 67 7211521 E-mail: balate@zlin.vutbr.cz)*

(-jk-)

Děkan Fakulty technologické VUT ve Zlíně doc. Jiří Dostál zabýváje konferenci.

Konference TELEKOMUNIKACE 98 ve znamení ATM

V pořadí 21. konference „TELEKOMUNIKACE 98“ proběhla v pravidelném čtrnáctém termínu v Brně. Pořadatel, Ústav telekomunikací FEI VUT v Brně, ve spolupráci se SPT TELECOM, a. s. – oblast Morava, Českou vědeckotechnickou společností – sekci telekomunikací a Českou elektrotechnickou společností – pobočkou při FEI VUT, připravil zdařilou akci. Na konferenci odeznělo přes 50 odborných příspěvků. Plenární zasedání bylo přenášeno do sítě Internet. Svě expozice s novinkami zajistil TELECOM, a. s., Otpokom spol. s r. o., Mikrokom spol. s r. o., ERICSSON, spol. s r. o., Telekom Tipa, a. s., Kapsch Telecom, spol. s r. o.

Konferenci zahájil v zastoupení děkana FEI VUT proděkan prof. Ing. Václav Říčný, CSc., který po uvítání účastníků v nových prostorách FEI VUT ve svém projevu vydvihl oboustrannou výhodnost spolupráce škola – praxe. Plenární zasedání dále pokračovalo 6 odbornými referáty. Doc. Ing. Vladimír Kapoun, CSc. detailně seznámil účastníky s problémy řízení v sítích ATM (Asynchronní přenosový mód). Společný příspěvek Ing. Otto Dostála, CSc., Doc. Ing. Miloslava Filky, CSc., Mgr. Karla Slavička a RNDr. Pavla Šmrhy poukázal na možnosti videokonferencí realizovaných prostřednictvím Internetu, sítě TEN-34 CZ a ATM. Součástí tohoto příspěvku byla i výše zmíněná ukázka obrazového přenosu. Ing. Vladislav Škorpil, CSc. seznámil účastníky s experimentální sítí ATM, která se buduje za podpory MŠMT na Ústavu telekomunikací v Brně. Problematikou kvality služeb v ATM sítích se zabýval příspěvek pracovníků bratislavské FEI STU, Ing. Roberta Kajana a Ing. Dušana Maliny. Ze stejného pracoviště odezněl příspěvek autorů Doc. Ing. Pavla Podhradského, CSc., Dr. Ing. Stephana Rupp a Dr. Ing. Antona Marečka o inteligentních sítích. Aktuální příspěvek „Povodňová lekce“ autora Ing. Václava Křepelky měl velký ohlas u auditoria a rozvinul širokou diskusi. V posledním plenárním příspěvku o novinkách v datových a telekomunikačních zařízeních se představila firma Kapsch Telecom.

Konference dále pokračovala v jednotlivých sekcích. V sekci Spojovací a přenosové techniky, které předsedal Doc. Ing. Vladimír Kapoun, CSc., se problematika detailně soustředila na ATM přenosy, virtuální a přístupové sítě. V sekci Optických komunikací, s předsedou Doc. Ing. Miloslavem Filkou, CSc., zaujaly problémy se zvyšováním rychlosti optických spojů a dotyková obrazovka na principu infračervené mříže. V sekci Přenosu dat, s předsedajícím Ing. Karlem Němcem, CSc., se problémy soustředily na zabezpečování přenosu dat, simulační metody, metody ARQ aj. Příspěvky a diskuse v sekci Elektronických obvodů, jejímž předsedou byl Prof. Ing. Kamil Vrba, CSc., byly zaměřeny na analogové filtry a na zajímavou problematiku teorie chaosu v elektronických systémech. V sekci Číslíkového zpracování signálů, jejímž předsedou byl doc. Ing. Zdeněk Směkal, CSc., zaujaly především problémy kompresní techniky pro zpracování audiovizuálních signálů, zobecněný vzorkovací teorem pro úzkopásmové signály a automatické generování kódu pro nastavení audiokodeku na vývojovém modulu pro signálový procesor MOTOROLA DSP 56002.

Cíl konference – seznámit účastníky s novými trendy v oboru telekomunikací, výměna zkušeností a v neposlední řadě také navázání kontaktů mezi pracovníky četných organizací, soukromých firem a školskými pracovníky – se naplnil.

*Doc. Ing. Miloslav FILKA, CSc.
Ústav telekomunikací FEI VUT v Brně*

Spolupráce Ústavu vodních staveb se zahraničními vodohospodářskými pracovišti

Tento příspěvek si klade za cíl stručně informovat o spolupráci Ústavu vodních staveb FAST VUT se zahraničními vodohospodářskými ústavu. Náplní spolupráce jsou reciproční výměnné pobyty studentů a pedagogů a práce na odborných projektech hostitelského pracoviště.

Počátky spolupráce se datují od jara roku 1992, kdy byly uskutečněny první kontakty mezi Ústavem vodních staveb VUT FAST Brno a Department of Geographical and Environmental Sciences Univerzity v Huddersfieldu (GB). Tato spolupráce až do roku 1994 probíhala za podpory projektu TEMPUS JEP 4175–93/2, od roku 1996 pak byla spolupráce rozšířena o Labor für Wasserbau und Wasserwirtschaft Fachhochschule Wiesbaden (SRN) a náklady spojené s výměnnými pobyty byly zajišťovány až do jeho ukončení v roce 1998 z projektu TEMPUS MJEP 09439–95. Hlavním kontraktorem projektu byli Prof. Ing. Petr Vavřín, DrSc, rektor VUT a Prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc, prorektorka VUT pro zahraniční styky.

Následující tabulka udává počty studentů a pedagogů zúčastněných na výměnných pobytech:

Rok	Ústav vodních staveb FAST VUT	Geographical and Environmental Sciences	Labor für Wasserbau und Wasserwirtschaft
1992	1 GB	2	
1993	1 GB	1	
1994	2 GB	2	
1995	1 GB	1	
1996	1 GB+2 SRN	1	1
1997	1 SRN		1
1998	2 SRN		1

Stručně bychom se chtěli zmínit také o partnerských pracovištích.

Univerzita v Huddersfieldu je moderní pracoviště připravující studenty na své budoucí povolání formou tříletého a pětiletého řádného a tříletého doktorandského studia. Partnerské pracoviště se zabývá vodohospodářskou problematikou v celé šíři se zvláštním zaměřením na vodohospodářskou ekologii a vlivy vodních děl na životní prostředí. Areál vysoké školy je kompaktní a sestává z řady moderních budov, v nichž jsou umístěny jak jednotlivé fakulty, tak koleje, menza a tělocvičný komplex, který je po celý den volně přístupný jak pro studenty, tak pro učitele.

Těžiště odborné práce pracoviště Department of Geographical and Environmental Sciences spočívá v řešení úloh aplikovaného výzkumu se značným podílem práce přímo v terénu. Konkrétními výzkumnými úkoly jsou dlouhodobé sledování a vyhodnocení zanášení přehradních vodárenských nádrží, monitoring podzemních vod včetně jejich jakosti, spolupráce při čištění splaškových odpadních vod a úprava pitné vody. Na těchto projektech se také podíleli naši studenti řádného i doktorandského studia. Přínosem pobytů byly kromě zlepšení jazykových znalostí i kontakty s anglickými studenty a učiteli, možnost srovnání způsobu výuky v zahraničí a u nás, v neposlední řadě pak poznání sociálních a kulturních podmínek v zahraničí.

Vzájemná spolupráce s univerzitou v Huddersfieldu byla ukončena díky odchodu hlavního koordinátora a vedoucího vodohospodářského oddělení Dr. Butchera z univerzity. Přetržené kontakty se již bohužel nepodařilo obnovit.

Fachhochschule (FH) Wiesbaden je moderní, nově zřízená vysoká škola. Celý komplex budov, ve kterém je umístěna, není starší než pět let. Zahrnuje vlastní učebny, přednáškové sály, laboratoře, ale také rozsáhlou vědeckou knihovnu, společenské centrum

a prodejnu studijních potřeb. Areál vysoké školy, ležící nedaleko centra tohoto lázeňského města, má také vlastní podzemní i povrchová parkoviště, kromě laboratoří a zkušeben umístěných uvnitř jednotlivých objektů zde můžeme nalézt také přírodní laboratoř vodních staveb – Labor für Wasserbau und Wasserwirtschaft – zaměřenou mimo jiné na výzkum ekobiologických úprav vodních toků a nádrží.

Širší spolupráce mezi Ústavem vodních staveb a Labor für Wasserbau und Wasserwirtschaft trvá od roku 1996, kdy proběhly první osobní kontakty včetně nastínění dalšího předpokládaného rozvoje spolupráce. Na jaře tohoto roku byl po všech stránkách zajištěn a následně i realizován tříměsíční pobyt studentky z Wiesbadenu v Brně. Studentská vědecká práce, kterou zde za pomoci pracovníků ÚVST zpracovala, byla ve Wiesbadenu vysoce hodnocena. V dalších dvou letech byly zajištěny a následně i realizovány dlouhodobé (čtyřměsíční) studijní pobyty našich studentů na FH ve Wiesbadenu. I tyto pobyty lze hodnotit jako velmi úspěšné. Studenti plně využili nabízených možností, podíleli se na vědecké práci v laboratoři vodních staveb a jimi vypracované práce v mnoha ohledech překračují požadavky kladené učiteli. Dalším velkým přínosem je také navázání osobních kontaktů s německými studenty a zaměstnanci laboratoře a zdokonalení se v jazyce, kterým dnes v Evropě mluví bezmála sto milionů lidí.

Fachhochschule Wiesbaden je moderní, nově zřízená vysoká škola.

V rámci připravovaného projektu ERASMUS–SOKRATES je mimo pravidelnou výměnu studentů uvažována také krátkodobá mobilita učitelů, která spočívá zejména v zajištění krátkodobých přednáškových cyklů pracovníků ÚVST na FH Wiesbaden na sesterském pracovišti. Při poslední pracovní návštěvě ve Wiesbadenu byly mimo jiné dohodnuty právě hlavní směry další spolupráce včetně předpokládaných přednáškových okruhů zajímajících obě strany. Zájem o rozvoj vzájemných vztahů je oboustranný a doufáme, že budoucí společné projekty jen podtrhnou jeho přínos a účinnost.

Doc. Ing. Jaromír ŘÍHA, CSc.

Dr. Ing. Miloslav ŠLEZINGER

Univerzitní areál v Huddersfieldu je kompaktní a sestává z řady moderních budov.

Fakulta architektury založila tradici pořádání vědecko-pedagogických konferencí

a Na konci letního semestru, ve dnech 3. a 4. června 1998, proběhla na Fakultě architektury VUT v Brně vědecko-pedagogická konference.

Cílem vědecké konference, jak to v zahajovacím příspěvku uvedl děkan FA doc. A. Nový, bylo seznámení akademické obce s pracemi doktorandů a umožnění veřejné prezentace dílčích výsledků, kterých bylo v průběhu studia dosaženo. Učitelé a školitelé tak mohli nahlédnout do prací kolegů, čímž měli možnost získat přehled o stavu vědecké výchovy na fakultě. Akce se zúčastnili posluchači druhých a vyšších ročníků. Ve sborníku, který byl ke konferenci vydán, publikovalo výsledky své činnosti 29 doktorandů. K veřejné prezentaci bylo přijato 16 příspěvků.

Hlavním tématem pedagogické konference byly zkušenosti vyplývající z nového modelu studia na FA VUT v Brně. K novým prvkům patří rozložení studia do dvou stupňů (bakalářský a magisterský stupeň), roční praxe mezi těmito stupni realizovaná mimo fakultu, změna struktury předmětů a nové metody ve výuce. Celkem bylo předneseno 10 referátů. Jako host s příspěvkem „Výchova k praxi – britská zkušenost“ vystoupil Dipl. arch. Alan Chapman, dlouholetý učitel fakulty architektury z anglického Brightonu.

Závěr konference byl věnován diskusi, kterou kromě kmenových učitelů svou aktivní účastí obohatili hosté. O zkušenosti se s námi podělili doc. R. Špaček, děkan FA z Bratislavy, a doc. J. Suchomel, děkan FA z Liberce.

Doprovodnou akcí k pedagogické konferenci byla výstavka se studentskými pracemi, kterou zorganizovala doc. D. Glosová. Z jejich chronologického uspořádání byl zřejmý požadovaný rozsah, náročnost a obsahová náplň studia v jednotlivých ročnících. Přehledně se tak prezentovaly všechny předměty, které během pobytu na fakultě musí posluchači absolvovat.

Konference navázala na podobnou akci, která proběhla již před dvěma roky. Byly tak položeny základy dobré tradice společného pracovního setkání studentů (doktorandů), učitelů a odborné veřejnosti.

Doc. Josef CHYBÍK
Fakulta architektury

Matematici ze 14 zemí se sjeli na Milonově

Na 50 matematiků ze čtrnácti zemí tří kontinentů (např. z Maďarska, SRN, Číny, Thajska, Kanady, Ruska, Polska, Estonska, Litvy, Slovenska aj.) se ve dnech 30. 8.– 5. 9. 1998 sešlo na Milonově ve Velkých Karlovicích na mezinárodní vědecké konferenci zaměřené na obecnou algebru a uspořádané množiny. Z českých pracovišť se zúčastnili zástupci VUT a MU v Brně, TU Liberec a UP Olomouc. Pořadatelem konference zvané „Letní škola“ byla katedra matematiky FT VUT ve Zlíně a katedra algebry a geometrie Přírodovědecké fakulty UP Olomouc. Zlínská konferenci připravovali a zajišťovali její uspořádání, odborným garantem byl prof. RNDr. Ivan Chajda, DrSc. z Olomouce, jeden z předních pracovníků v tomto oboru ve světě.

Algebraici se v průběhu jednání, která probíhala v angličtině, vzájemně informovali o nejnovějších výsledcích v oboru obecné algebry, zejména uspořádaných množin a svazů. Jejich práce budou publikovány v mezinárodním sborníku vydaném ve spolupráci s Technickou univerzitou ve Vídni.

Tradici konferencí založili před více než třiceti lety čeští a slovenští matematici, profesori Miroslav Novotný, František Šik, Milan Sekanina, Ján Jakubík a Milan Kolibiar, představující u nás špičku ve svém oboru. Důležitost zmíněné akce podtrhuje udělení grantu MŠMT (č. PG 98 415) na podporu této významné akce.

Dobrá organizace, příjemné prostředí Beskyd, vlídnost a pohostinnost, s nimiž se hosté na Valašsku setkali, matematiky a zejména pak hosty z ciziny natolik ovlivnila, že se rozhodli příští konferenci uspořádat za rok opět zde.

Doc. RNDr. Josef ZEDNÍK, CSc.
Katedra matematiky FT VUT Zlín

„Stavba pro venkov 98“

a V letošním roce se ve dnech 13.–16. května v rámci stavebního veletrhu For Arch – Stavba Jižní Čechy v Českých Budějovicích konal již pátý ročník soutěže „Stavba pro venkov“.

Záměrem vypisovatelů, kterými byli ABF, Nadace pro architekturu a stavitelství, Výstaviště a. s. a ministerstva ČR: místního rozvoje, zemědělství a životního prostředí, bylo především zdůraznit význam a specifickou regeneraci a obnovy našeho venkova a současně zvýšit zájem studentů o tuto problematiku. Programovým cílem celé akce je obnovit svébytnost venkova, jeho prostředí i způsob života, připomenout možnost obnovy stávajících fondů venkovských sídel včetně krajinného rámce a nutnost zohlednit specifika venkova nejen při navrhování jednotlivých staveb, ale i při řešení celého území.

Do soutěže bylo přihlášeno 77 prací z pěti vysokých škol – FA a FSt ČVUT Praha, FA VUT Brno, FL ČZU Praha, ZF MZLU Lednice.

Porota ve složení prof. ing. arch. M. Kyselka, CSc., FA VUT Brno – předseda poroty, doc. ing. arch. M. Baše, FA ČVUT Praha, atelier VEGA, doc. ing. B. Košťatka, CSc., FSt ČVUT Praha, prof. ing. arch. M. Martínek, CSc., FA VUT Brno, doc. ing. P. Nepomucký, ZF MZLU Lednice na Moravě, ing. S. Rokos, vrchní ředitel financování projektů, RSTS Raiffeisen – stavební spořitelna Praha, Mgr. Š. Štenclová, LF ČZU Praha, Ing. T. Zajíc, ABF Praha, udělila 13 cen, 4 zvláštní ceny Raiffeisen stavební spořitelny, 1 zvláštní cenu Nadání J. M. a Z. Hlávkových a 10 odměn. Fakulta architektury VUT Brno byla v soutěži zastoupena 38 pracemi studentů II. až V. ročníku. Ocenění se dostalo těmto návrhům:

kategorie urbanismu

Urbanisticko-architektonická studie Hradec – Nová Ves, Pavlína Orálková
Studie společenského a sportovního centra obce Bělá pod Pradědem, Stanislav Srnec
Urbanisticko-architektonická studie Uherčice, Roman Kovařík

kategorie staveb pro bydlení

Rekonstrukce domu v Lošticích, Karel Stříbrný
Přestavba rodinného domu podnikatele v Tišnově, Petr Němec
Skupina rodinných domů Uherčice, Klára Raimrová

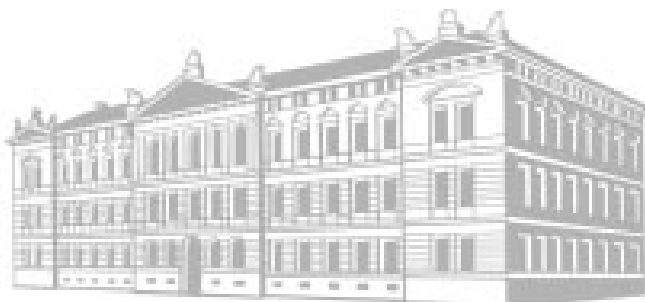
kategorie občanských staveb

Rekonstrukce a dostavba hospodářského dvora Určice, Stanislav Šrot
Nástavba prodejny a kulturního domu, Osíčko, Lenka Dubová
Areál vinných sklepů, Diváky, Jakub Kotek
Přestavba obecního úřadu Těšetice u Olomouce, Petr Keith

Přínosem této soutěže je také navázání přímých kontaktů škol s obecními úřady obcí, se kterými byla mnohá témata dohodnuta nebo i jimi objednána.

Přejme všem vypisovatelům, organizátorům, zúčastněným a soutěžícím studentům hodně zdaru v jejich další práci a příštím ročníku hodně nápadů a námětů a třeba i reálných podkladů ke studiím, územním plánům či projektům.

Ing. arch. Romana KAPLANOVÁ
Ústav architektury venkova FA VUT

Cyklus „Rektoři VUT“

Prof. Ing. Vladimír Fischer

Ve studijním roce 1931–1932 se stal rektorem brněnské české techniky architekt Vladimír Fischer.

Vladimír Fischer se narodil dne 4. 7. 1870 ve Fryštáku v rodině stavitele Antonína Fischera. Po maturitě na české státní reálce v Brně v roce 1887 studoval inženýrské stavitelství a geometrii na České vysoké škole technické v Praze.

Po vykonání II. státní zkoušky v roce 1893 narukoval jako jednoroční dobrovolník do Vídně, kde však setrval až do roku 1898. Zprvu pracoval v ateliéru Emila Foerstra a v letech 1895–1898 ve známé architektonické kanceláři Ferdinanda Fellnera a Hermanna Helmera. Architekti Fellner a Helmer jsou autory projektů řady evropských divadel, mj. i brněnského Mahenova divadla (1882).

V roce 1889 vykonal Vladimír

Fischer v Praze zkoušky pro stavitele a civilní geometry a počátkem následujícího roku mu byly uděleny příslušné koncese. Měl se tedy stát otcovým nástupcem v podniku v Holešově, kde krátce působil do ledna 1902.

Avšak směřování a cíle Vladimíra Fischera byly jiné – získává ceny v architektonických soutěžích na radnici v Prostějově a na faru ve Vyškově a je stále více poután tvůrčí činností.

Na přelomu let 1901–1902 nastoupil do státní stavební služby při Moravském místopředsedství v Brně, kde setrval dvacet let a vypracoval se z adjunkta až na vrchního stavebního radu. Během tohoto období projektoval a posuzoval školy, okresní úřady, nemocnice, kostely a fary a všechny druhy veřejných staveb. V prvních letech po vzniku Československé republiky organizoval veřejnou technickou službu na Slovensku a v Bratislavě. V roce 1923 se stal členem Regulačního poradního sboru města Brna.

V téže roce byl jmenován řádným profesorem pozemních staveb užitkových na České vysoké škole technické v Brně. V letech 1924–1925 a 1935–1936 byl zvolen děkanem odboru architektury a pozemního stavitelství. Od svého nástupu na školu až do odchodu do penze v únoru 1939 stál v čele Ústavu pozemních staveb užitkových. Po smrti projektanta Kounicových kolejí profesora K. H. Kepky se stal o stavbu kolejí a sám projektoval Dívčí dům KSK. Studenti i kolegové mu důvěrně přezdívali „staříček Fischer“.

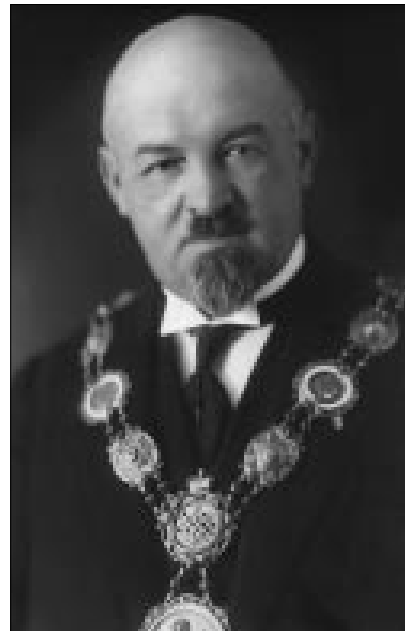
Profesor Vladimír Fischer je autorem více než stovky architektonických realizací, a proto uvádíme pouze některé z nich. Jedná se např. o radnici ve Fryštáku (1900–1901), hotel U tří králů v Prostějově (1906), Augustiniánský dům v Luhačovicích (1906), reálku na Antonínské v Brně (1903), školu ve Veverské Bítýšce (1910–1911), nájemní domy v Brně, z nichž zvláště vyniká tzv. Švédský dům na Smetanově ulici. Nelze nezmínit budovu Cyrilometodějské záložny na Zelném trhu v Brně (1913–1915), obchodní dům Vágnier na České ulici v Brně (1928), farní chrám sv. Augustína v Masarykově čtvrti v Brně (1929–1935) a první protirakovinový ústav v republice Dům útěchy na Žlutém kopci v Brně (1929–1935).

Profesor Vladimír Fischer zemřel dne 28. 10. 1947 v Brně.

Mnohem víc informací o životě a díle tohoto významného architekta a zakladatele tradice brněnského architektonického školství přináší vzpomínkový medailon, který pod názvem Věrný stoupenec historizující tradice (*K 50. výročí úmrtí architekta Vladimíra Fischera*) publikoval v loňském pátém čísle Prostoru Zlín doc. PhDr. Jan Sedlák, CSc. z Fakulty architektury VUT v Brně.

Prof. Ing. Josef Rieger

Ve studijním roce 1932–1933 stanul v čele brněnské české techniky profesor Josef Rieger.

Josef Rieger se narodil dne 19. 3. 1880 v Libštátě. V roce 1897 maturoval s vyznamenáním na reálce v Jičíně. V letech 1897–1902 byl posluchačem odboru stavebního inženýrství České vysoké školy technické v Praze.

Rokem 1903 začíná více než třicetileté působení Josefa Riegra na brněnské české technice. V letech 1903–1910 byl zprvu asistentem, konstruktérem a později adjunktem při stoličce stavební mechaniky. V roce 1906–1907 obdržel Gerstnerovo stipendium a podnikl za účelem studia metod zkoušení materiálu a staveb z armovaného betonu delší studijní cestu do Švýcarska, Francie a Německa. Ve Švýcarsku pracoval ve zkušebním ústavu profesora Schüleho na polytechnice v Curychu. Ve Francii

navštěvoval přednášky vynikajících profesorů Séjourné, Résala a Mesnagera a působil v laboratořích slavné École des Pontes et Chaussées. V Německu navštívil Stuttgart, Mnichov a Berlín.

V roce 1907 byl Josef Rieger jmenován honorovaným docentem a o rok později potvrzen soukromým docentem staveb ze ztuženého betonu. Tím byl položen základ budoucí stoličce betonového stavitelství, která byla jako první toho označení v Rakousku zřízena v roce 1910 právě na české technice v Brně. Ing. Josef Rieger byl jmenován mimořádným profesorem stavitelství betonového. K jeho jmenování řádným profesorem došlo v roce 1917.

Během svého dlouholetého působení na české technice v Brně zastával profesor Rieger dvakrát funkci děkana. Ve studijním roce 1912–1913 byl děkanem odboru stavebního inženýrství a o tři roky později děkanem odboru kulturního inženýrství. Po smrti profesora Ursínyho vedl mechanicko-technickou laboratoř, které dal novou orientaci směrem k železobetonovým konstrukcím.

Profesor Josef Rieger patří k průkopníkům staveb ze železového betonu (želbetu) u nás.

Jeho publikační činnost je neobyčejně rozsáhlá – kromě stěžejních prací uveřejnil na sedmdesát kratších pojednání. Uvedme alespoň třísvazkové dílo Statika železobetonových konstrukcí staticky neurčitých (1. díl 1926, 2. díl 1929, 3. díl 1936), které bylo vydáno rovněž německy a francouzsky. Francouzské vydání Calcul des constructions hyperstatiques má přes tisíc stran a obsahuje i statické řešení jednoduchých rámu patrových.

V roce 1920 – po dvanácti letech práce – dokončil profesor Rieger konstrukci speciálního betonářského logaritmického pravítka, jehož používání se rozšířilo i v zahraničí.

Josef Rieger působil rovněž jako úředně autorizovaný inženýr a stálý soudní znalec. Podle jeho návrhů byla realizována řada staveb, zejména mostních. Tehdejší novinkou byla úsporná kombinace železobetonové mostovky na železných mostech. Jedná se např. o mosty ve Zlíně (31 m) z roku 1907, v Kroměříži (63 m) z roku 1909 a v Tlumačově z roku 1916.

Profesor Josef Rieger zemřel neočekávaně dne 4. 1. 1941 v Brně.

URBANITA

Urbanita je jedním z nejvíce užívaných i zneužívaných termínů ve stavební a urbanistické praxi posledních let.

Urbanita je přitažlivá. Znamená nejen určitý text a rytmus urbanistické tvorby – geometrickou komplexnost, tvary, vztahy, řád i chaos, dekorativní prvky, ale i silnou sociální dimenzi a symbolické významy. Volání „více urbanity“ nacházíme v programech vypsaných soutěží, v odůvodnění tzv. dopravního zklidnění i ve zprávách k zastavovacím plánům. Můžeme říci, že nacházíme pět pojetí urbanity. Všechna tato pojetí jmenují podstatné a neopomenutelné elementy urbanity. Jejich součet však bohužel, jak se v praxi ukázalo, nezaručuje urbanitu samu:

1. Sociálně-ekologická definice

Má málo společného se současným pojetím ekologie, navazuje na starší školu americké sociologie, již zmíněnou chicagskou školu. Zde je urbanita svázána s velikostí, hustotou a heterogenitou městského obyvatelstva. Tato definice poskytuje projektantům uchopitelné a využitelné výsledky, které však byly v praxi velmi neúplně realizovány. Nejčastěji byla vytvářena vysoká hustota obyvatel, to proto, že je to výhodné i ekonomicky. Již méně se tvořila velikost a skoro vůbec ne heterogenita vrstev, kultur, etnik a funkcí. To, co z tohoto pojetí urbanity u nás i v Evropě zbylo, byly nové obytné soubory z panelových vysokopodlažních domů. Sociální a funkční heterogenity se dá v dnešních společenských podmínkách dosahovat velice nesnadno. Sociální diverzita obyvatel v obytných čtvrtích ztroskotává na chování lidí. I pokud se vytvoří možnost heterogenity, prosadí se selektivní migrační procesy, na jejichž konci zůstane většinou sociálně stejnorodé obyvatelstvo. A pokud sociálně heterogenní obyvatelstvo ve čtvrtích přece zůstane, tak je sociální promíchání spíše prostorová, ale ne sociální realita. Kontakty mezi sousedy se vytvářejí mnohem snáze v sociálně homogenních čtvrtích než v sociálně heterogenních. Sociálně různorodá čtvrt znamená tak prostorový fakt, který, kriticky viděno, je velice abstraktní.

Kontakty mezi sousedy se vytvářejí mnohem snáze v sociálně homogenních čtvrtích než v sociálně heterogenních.

Pokud se experimentálně projektovalo smíchání funkcí v malém měřítku, narazilo to na ekonomickou realitu. Velká produkční zařízení se dají těžko integrovat s bydlením. Totéž platí pro menší podniky, zatěžující

životní prostředí emisemi či intenzivní dopravní obsluhou. Moderní pojetí administrativních staveb vyžaduje často jiné formy a konstrukce (např. rozpětí mezi nosnými částmi) budov než ty, které by se daly využít i na bydlení. Koncentrace v oblasti distribuce vede k tak velkým nákupním střediskům a supermarketům, že pouze z hlediska dopravního zatížení je těžké je přiblížit bydlení. Proto americkou novinářkou a autorkou knih o urbanismu Jane Jacobsovou tak láskyplně vykreslený obraz sociálně a funkčně smíšených ulic je asi již obraz navždy zmiřelého města 19. století. To proto, že ztratilo za dnešních podmínek reálnou základnu své existence.

2. Funkcionalistické pojetí

Zde je kvalita městského prostředí důsledkem úplnosti, kterou jsou reprezentovány různorodé, celospolečensky diferencované funkce města, ke kterým patří zejména bydlení, práce, rekreace a doprava. Toto pojetí je vedle sociálně-ekologického nejbližší projekční praxi, i když přispělo málo k realizaci urbanity. Urbanistické a územně plánovací prosazení funkcionalistických principů (Aténská charta) vedlo paradoxně k tomu, že byly mnohde urbánní kvality zničeny.

3. Sociálně-psychologická definice

Zde je za kritérium urbanity vykládána dialekticky viděná polarita veřejného a soukromého. Město je v takovém měřítku urbánní, jak se každodenní život obyvatel polarizuje do dvou sfér. Do privátní, ve které je intimita a emocionalita umístěna především do bytu, a do sféry veřejné, politické a ekonomické, které nacházejí svoje místo ve veřejných prostranstvích.

4. Politické pojetí

Podle toho je urbanita důsledkem skutečností, že kladné občanské vlastnosti jako píle, vzdělání a výkon, a nikoliv původ, příslušnost ke třídě či dědictví, rozhodují o sociálním postavení individua. Urbanita je vázána na spoluúčast občanů na řízení města, t.j. na funkční demokracii.

5. Civilizační výklad

Urbanita znamená emancipaci od přírodní nutnosti. Město je vykládáno jako stroj, který své obyvatele činí nezávisly na práci a odpovědnosti, vlivech počasí a vlivech přírodního časového režimu.

6. Anarchistické pojetí

Urbanita obsahuje také protichůdný, chaotický a anarchistický element. To se obrací proti všem dosud jmenovaným elementům. Urbanita je proti jasnosti a přehlednosti města, proti jeho řádné ekonomii. Pouliční prodej, pololegální a neformální aktivity patří také k obrazu města. Ale jsou proti veřejnému pořádku. Pololegální aktivity, stínový skrytý i noční život a vůbec utajované stránky lidské existence vytváří specifickému velkoměstské urbanity. Anonymita velkoměsta je předpokladem k tomu, aby odchýlné chování našlo svoje místo, ve kterých se může vyžít nezávisle na formálních státních i neformálních kontrolách. Město je poslední džunglí, kde je možné překvapení, dobro-

družství, nebezpečí a s tím spojená změna a inovace. Toto však není možné ani není vhodné plánovat. Projektování je především řád. Program rozvoje města, který by chtěl rozvíjet chaotické elementy urbanity a propagovat anarchii, by našel jen úzkou politickou bázi.

Každá epocha a každá společnost vytváří vlastní zabarvení, vlastní typ urbanity.

Urbanita je také protikladnost

Již proto, že různé společenské skupiny mají různé a často protikladné zájmy. Pravé město je takové místo, kde se vědomě řeší konflikty zájmů. Ale urbanita je protikladná i v dalším, základnějším smyslu než je konflikt zájmů.

Městský obyvatel má ve městě protikladná očekávání. Město by se tak mělo stát místem anonymity, kde je možné měnit sociální role a stále znovu začínat. Přitom má být domovem, místem, kde jsou známi a kde je možné důvěřovat a cítit se bezpečně. Městské povětří osvobozovalo nejen z feudální závislosti, ale i z nutností a závazků daných vlastní biografií. Ale toto osvobození je dvojsečné, může být také ohrožením, může znamenat ztrátu bezpečnosti, nezakotvenost a ztrátu kořenů.

Podmínkou urbanity je její vlastní vývoj

Všechny výše uvedené definice urbanity jsou podmínky nutné, nikoliv ale postačující. Urbanita je více než suma těchto elementů. Urbanita se musí vyvíjet, je výsledkem sociálních procesů, které potřebují čas. Evropské město má za sebou tisíciletý vývoj, ve kterém se mohla rozvinout jeho specifická urbanita. Novodobé, stejně velké obytné soubory vznikaly za dobu nesrovnatelně kratší. I kdyby v projektu i realizaci zahrnovaly všechny výše uvedené aspekty urbanity, nedosahovaly by zpočátku urbánní kvality. K rozvoji urbánních kvalit je třeba času. Navíc každá epocha a každá společnost vytváří vlastní zabarvení, vlastní typ urbanity. Urbanita, jak si ji dnes představujeme, obsahuje také dřívější, dnes již překonané elementy, známky dřívějšího pojetí. To je dalším důvodem, proč by měla být nově formulována.

Urbanita je široké pole, kde sociologie, architektura a urbanismus jsou důležitými, ale nikoliv jedinými tvůrčími elementy. Nedá se pouze naplánovat, může se ale rozvinout v čase. Proto je nezbytné o ní přemýšlet, v diskusi hledat důsledky pro novou rozvojovou politiku měst.

Doc. ing. arch. PhDr. Karel SCHMEIDLER, CSc.

Život a bydlení

Recenze

Sociologie, architektura, urbanismus – pojmy, které v současném světě tvoří celek, v jehož obsahu se ukrývá jedno z největších tajemství budoucnosti života člověka na této planetě. Proč? Bydlení a jeho kultura s sebou nesou nároky vytvářející potřebu činit život pobodnějším tam, kde si příroda vystačí svojí pouhou existencí, kde člověk naopak přírodu přetváří dle obrazu svého a přirozený řád věcí proměňuje (vůči přírodě) v nepřirozený řád vlastní kultury. Osobní požadavek po identitě jde proti nároku prostředí.

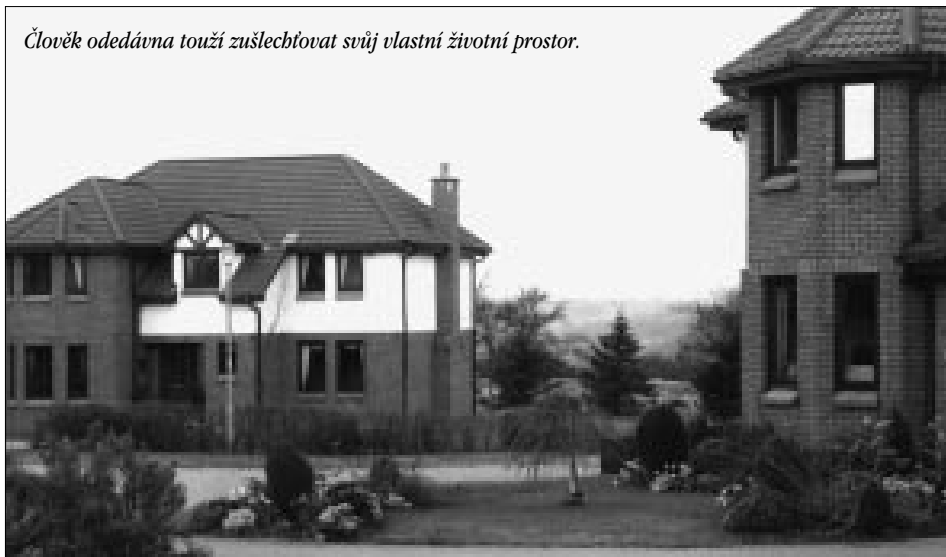
Studie Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě (Karel Schmeidler a kol.), která byla nedávno uvedena na knižní pulty, má tu přednost, že nutí zamyslet se nad shora uvedenými faktory a věnovat zvýšenou pozornost individuálnímu chápání smyslu bydlení. „V poválečném pojetí architektury lze sledovat stále se zvětšující vliv studia sociálních a psychologických

i v teoretických úvahách o architektuře. Začalo se mluvit o tom, že města musejí růst a urbanistické plánování musí vytvořit prostor (tzv. otevřený konec) pro předem neurčený vývoj.“ (viz str. 71). Není však chybou bránit se velikosti přírody tím, že člověk permanentně vymýšlí jak proti ní? Obrana je přirozenou lidskou vlastností před vším, co na něj doléhá jako protiklad. Odvěká touha zušlechtit prostředí vlastního prostoru života přerostla v pocit nutnosti zasahovat všude tam, kde si příroda uchovala ještě svoji panenkovskou tvář (např. stánkem s pečvem, slepovaným zaručeně nejzdravější marmeládou).

Ale člověk chce bydlet a vším, co se dá chápat jako „existence pod střešou“, omlouvá zásahy tak kruté, že vyvolávají zcela přirozené reakce v podobě živelných pohrom, jež jsou důsledkem toho, o co člověk usiluje – o kulturu bydlení.

Co všechno tedy tvoří rozsah pojmu „být sám sebou“?

Člověk odedávna touží zušlechťovat svůj vlastní životní prostor.

potřeb člověka orientovaných směrem k prostředí a hledání jeho lidského smyslu. Tento přístup a jeho formové důsledky představují v jistém smyslu programovou negaci stylového projevu funkcionalismu.“ – „Vystal požadavek humanizovat a antropometrizovat architekturu někdy až příliš poznamenanou předchozím technicistním přístupem.“ (viz str. 53)

Bez zbytečných romantizujících peripetií o „kráse“ stavitelské práce autor upřednostňuje fakticitu založenou na ověřování přímo z pramenů, jejichž bohatý seznam najde čtenář v Přehledu použité literatury. Tématem předložené práce prostupuje myšlení o architektuře jako zvláštním způsobu filozofie člověka a jeho praktickém vyústění v tom, jakým prostředím z vlastního tvůrčího potenciálu je sám „obhozen“. V tomto bodě shledávám jeden z nosných pilířů Schmeidlerovy práce, neboť nacházet se ve světě znamená také zacházet s ním jako s nástrojem vlastního bytí. „Američtí kritici architektury aplikovali postmoderní kritiku utopií filozofa a profesora London School of Economics Karla Poppra na stavbu měst a začali hovořit o eliminaci mnohotvárnosti a různorodosti v moderním návrhu města. Popperův postmoderní plaidoyer pro pluralitu a náhodu nalezl ohlas

Jsou to předně potřeby, hodnotový systém a s tím spojené prostředky pro dosahování individuálních cílů. Nekonečná řada studií o motivacích lidského jednání, důsledcích na změny prostředí a tím i lidské zdraví dnes v sociologicko-prognostické literatuře tvoří zcela samostatné odvětví sahající až k psychologicko-psychiatrickým okrajům. „Poměrně vysokou míru kriminality či deviantního chování vykazují výškové budovy od určitého počtu podlaží, nepřehledné vchody, výtahy, haly, schodiště a požární schodiště, podzemní garáže či chodby.“ (viz str. 178) Příčiny (tedy kauzální principy) jsou v tomto ohledu neúprosné, jedna duševní nebo fyzická žádost vyvolává druhou, a to zvlášť jsou-li takové žádosti splňovány.

Studie ing. arch. PhDr. Karla Schmeidlera, CSc. ve spoluautorství s doc. PhDr. Rudolfem Kohoutkem, CSc. bude jistě svým víc než jen učebnicovým textem přínosem všem, kdo v oboru, jakým je architektura, dnes chtějí získat encyklopedický přehled. Faktickou pozornost, jak ze strany odborníků, tak studentů si uváděná práce vskutku zaslouží.

PhDr. Jiří ADAMEC

Sociologie v architektuře

Úvaha studenta

Při úvaze nad spojením sociologie a architektury si vzpomínám na knihu, kterou jsem před časem dostal do rukou – „Šok z budoucnosti“ od Alvina Tofflera.

Toffler definuje šok z budoucnosti jako fenomén spojený s časem, jako výsledek mimořádně zrychleného tempa vývoje společnosti. Jde o tlak staré společnosti na novou, něco jako kulturní šok, avšak v rámci jedné society.

Toto téma se dotýká doslova všech oblastí lidského bytí, architekturu nevyjímaje. Jeho průzkum je prováděn převážně sociologickými metodami a často využívá sociologického náhledu.

Pokud jde o architekturu, ta byla odedávna považována za cosi stabilního, co i po nás zůstane zachováno dalším generacím. V souladu s tempem společenského vývoje a s nárůstem trendu pomíjivosti se dnes postavení architektury významně mění. Průměrná životnost staveb neustále klesá. V epoše jeskyn byla prakticky neomezená, v době osidlování Spojených států činila asi 100 let, dnes je to asi 40 let. Vzhledem k faktu, že tato informace je z konce 60. let 20. století, je víc než pravděpodobné, že „poločas rozpadu“ stavby je dnes nejspíš o polovinu kratší.

Neznamená to samozřejmě klesající úroveň kvality materiálu, práce či technologií (právě naopak). Onen zkracující se poločas rozpadu je podmíněn vysokou rychlostí života této společnosti. Města dnes mění svoji tvář takřkajíc přes noc.

Architekt a filozof B. Fuller označil život ve velkoměstě za neustále se opakující evoluční proces vystěhovávání, demolice, odklizení, dočasně prázdných pozemků a opětné výstavby. Většina lidí považuje stavební práce blokující městské ulice za přechodné nepříjemnosti, které brzy pominou a nastane nehybný klid. Je to jejich kocovina z newtonského pohledu na svět, ale my dnes vstupujeme do světa einsteinovské relativity. Pod tlakem této tendence proměnlivosti a nestability se v architektuře objevuje koncepce modularismu. Ten lze definovat jako snahu dosáhnout větší stálosti stavby jako celku cestou obětování stability jejich substruktur. V praxi to znamená výstavbu objektů, jejichž jedinou relativně trvalou součástí je jejich kostra, do níž se podle potřeby umísťují jednotlivé moduly a mohou být libovolně přemísťovány nebo odstraněny a nahrazeny.

V souvislosti s architekturou bych také rád zmínil předpoklad renomovaných futurologů týkající se osobního vztahu jedince k místu, k bydlišti a tedy k domu. Právě ona stabilita architektury umožňovala lidem minulých generací vytvářet si skutečně pevná pouta k pouhým několika místům, z nichž nejdůležitější byl bezpochyby jejich domov. Dnešní častá migrace v populaci, podmíněvaná nejčastěji stěhováním za prací, vede k obrovskému nárůstu těchto pseudomovů, jejichž citová hodnota však klesá přímo úměrně s jejich počtem.

Jakub KONICAR
Fakulta architektury

Sportovní aktivity a tělesná zdatnost

Seriál o stavu mládeže, jak ji vidí a sleduje na Fakultě elektrotechniky a techniky vedoucí kabinetu kultury Mgr. Zdeněk Hons, má své další pokračování. Tentokrát zabrousíme do oblasti sportu a tělesné zdatnosti.

Tělesnou vyspělostí a sportovní zdatností našich studentů se zabývá pouze v rámci svých testů, a proto jsem požádal o pomoc svoje kolegy tělocvikáře, kteří se projektu také zúčastňují. Následující příspěvek vychází z jejich podkladů. Při tomto mém snažení mi nejvíce pomohl Mgr. Ivo Šmarda a vedoucí Ústavu kultury a sportu Dr. Ivana Vašourková.

Studenty na našem pracovišti testujeme od roku 1996, kdy z 327 testovaných studentů dosáhlo kritických výsledků 19. Doslova šokem však byly výsledky plavání. Téměř 20 procent testovaných studentů se ukázalo být neplavci. Mezi ty, kteří by se mohli označit jako studenti s nadstandardní kondicí, patřilo pouze 57 studentů.

Od prvního výzkumu uplynuly 2 roky a fyzická kondice se jeví stejná, ne-li ještě o nějaké to procento horší. Čím je to způsobeno a co s tím v dalším období bude nutné udělat? Je zřejmé, že nedostatek financí ve školství se negativně promítá i do práce ústavů, které se zabývají tzv. doplňkovou formou výuky. I když se v poslední době nutnost podpory kulturní, zdravotní, tělesné vyspělosti sklouňuje snad ve všech pádech, je třeba vycházet z toho, co škola dostane a jaké si stanoví priority. Při nich někdy najde uplatnění argument, že s fyzickou kondicí vlastní studium nesouvisí a drogy nás až zas tak moc neohrožují a že se vlastně nic neděje, protože kdo má zájem si zasportovat, tak si nějakou aktivitu najde i mimo školu. Je to jen částečná pravda.

Na zahraničních školách si uvědomují fakt, že člověk s dobrým fyzickým fondem je schopen daleko lépe snášet pracovní zatížení, má lepší studijní výsledky a není tak ohrožen zdravotními problémy a negativními dopady stále se prohlubujícího problému drog, alkoholu, kouření apod. Tělesná výchova je povinná v prvním ročníku, v ostatních ročnících je doporučena. Ve své podstatě jsme líní, o čemž svědčí i předchozí testy, o kterých jsem psal v minulých číslech, a tak je více než jisté, že počet sportujících studentů po prvním ročníku rapidně klesá. Povinná tělesná výchova je tedy i prevencí a přivede do tělocvičen opravdu všechny studenty. Navíc může strhnout k rekreačnímu sportu i ty, kteří nemají ze základních a středních škol s tělesnou výchovou dobré zkušenosti. Testy dále pomáhají i při rozšíření nabídky Ústavu kultury a sportu, ve které je v současnosti 16 sportovních specializací, v nichž si studenti mohou vybrat podle vlastních zájmů. Pro náročnější, ev. pokročilejší studenty jsou vypisovány sportovně zaměřené hodiny. Vše je však limitováno kráceným rozpočtem a rostoucími náklady na pronájem. Jedná se především o již zmiňované plavání, dále lední hokej a lyžování na umělém svahu. Bylo naopak vyhověno zájmu studentů, ale i zaměstnanců školy o kondiční posilování rozšíře-

ním provozu posilovny denně do pozdních večerních hodin. Do rozvrhu byl navíc zařazen kurz pro neplavce, kterým v letošním roce prošlo úspěšně 36 studentů. Další vyhledávanou a velmi přitažlivou formou výuky tělesné výchovy jsou pobytové kurzy zaměřené na běžecké a sjezdové lyžování, snowboarding, cykloturistiku, windsurfing, turistiku, vodácké kurzy a ve spolupráci s FS i na kurz instruktorů lyžování. Těchto kurzů se každoročně zúčastní až 400 studentů. Bohužel v poslední době si je studenti hradí v plné výši sami.

Výsledky testů, ale i zájem o rekreační sport z řad nejen studentů, nýbrž i zaměstnanců FEI, ovlivnil rozhodnutí založit Klub rekreačního sportu. Klub dnes již sdružuje 800 členů, kteří využívají posilovnu, tělocvičnu, loděnici, bazén i kurty. Nezapomíná se ani na zaměstnance školy, pro které organizujeme vodácké zájezdy, kurzy windsurfingu, cyklistické vyjíždky, sportovní turnaje, aerobik, kalanetiku, regenerační cvičení apod. Zaměstnanci využívají tělocvičnu také na basketbal, volejbal, sálovou kopanou. Velký úspěch znamenal v minulých dnech organizovaný „Lady den“, na kterém si paní i slečny zasportovaly a dozvěděly se i něco o módě, kosmetice, společenském životě apod.

Projekt, který sleduje mimo jiné i tuto stránku osobnosti studentů naší fakulty, přitahuje stále širší spektrum studentů a zaměstnanců školy. Přes objektivní překážky, způsobené především nedostatkem financí, jsou pracovníci Ústavu kultury a sportu FEI připraveni nadále zprostředkovávat všem zájemcům o tělovýchovu kvalitní sportovní vyžití.

Mgr. Zdeněk HONS

Zodpovídáme vaše dotazy

V době, kdy v časopise naposledy vyšel můj článek, přišly na mou e-mailovou adresu dva dotazy. Jeden se týká testů HIV, druhý cholesterolového testu. Testy HIV na našem pracovišti neprovádíme, ale zprostředkujeme anonymní test na příslušném odborném pracovišti. Cholesterolové testy organizujeme přímo v prostorách UKUS na FEI minimálně 1x za semestr, je však třeba dostatečně v předstihu projevit zájem, abychom mohli testování objednat až po sestavení určitého počtu zájemců.

Nově vydané tituly

Sborníky

JAN, J. – KOZUMPLÍK, J. – SZABÓ, Z. (eds.)
Analysis of Biomedical Signals and Images
BIOSIGNAL 98, Vol. 14.

MALEC, Zdeněk (ed.)
Aplikovaná kybernetika

Skripta

Fakulta elektrotechniky a informatiky
DĚDEK, Libor – DĚDKOVÁ, Jarmila
Elektromagnetismus

SLÁDKOVÁ, Jarmila a kolektiv
Sbírka úloh z fyziky

UHDEOVÁ, Naděžda a kolektiv
Fyzikální praktikum

Fakulta stavební
VITÁSEK, Josef – PAŽOUREK, Jiří – NEVOSÁD, Zdeněk
Vybrané geodetické práce ve stavebnictví

Fakulta technologická
ZELINKA, Ivan
Umělá inteligence I
Neuronové sítě a genetické algoritmy

Fakulta chemická
ŽÁČEK, Ladislav
Hydrochemie

Vědecké spisy

Edice Phd THESIS

DOBROVOLNÝ, Petr – sv. 1

Příspěvek k symbolické analýze analogových obvodů

HAVÍŘOVÁ, Zdeňka – sv. 2

Možnosti používání nosných kombinovaných dílců na bázi dřeva

TŮMA, Antonín – sv. 3

Program ochrany jakosti vod

SMUTNÝ, Jaroslav – sv. 5

Moderní metody analýzy hluku a vibrační aplikované na kolejovou dopravu.

KALA, Zdeněk – sv. 6

Nelineární odezva ocelových rámu na statické zatížení

LINDR, Jaroslav – sv. 7

Optimalizace soustavné technické péče o nové, rekonstruované a modernizované stavební objekty

Edice Habilitační a profesorské spisy

KASAL, Miroslav – sv. č. 1

Moderní metody generace a zpracování signálů nukleární magnetické rezonance

RAIDA, Zbyněk – sv. č. 2

Full-Wavefinite Element Analysis of General Microwave Waveguides

Chuť vstoupit na neznámou půdu

Do Grenoblu jsem se dostal v rámci programu TEM-PUS – projektu mezinárodní výměny studentů. Během čtyřměsíčního pobytu jsem měl jako student Fakulty elektrotechniky a informatiky VUT Brno za úkol vypracovat diplomovou práci na předložené téma. Pro naši školu existovalo pět nabídek: tři do Paříže a dvě do Grenoblu. Původně jsem se jako člověk, který nikdy předtím nebyl ve Francii, rozhodl pro Paříž, ale řízením osudu jsem se dostal do Grenoblu a musím říct, že nakonec jsem byl rád, že to tak dopadlo. Grenoble je totiž menší město téměř na jihu Francie obklopené Alpami a jako takové pro mě skýtalo pestřejší obraz Francie než Paříž.

je odtud asi jen 100 km), je to prý nejplacatější francouzské město. Mají tu dvě řeky, dvě tramvajové linky a lanovku na pevnost zvanou Bastilla. Město je to spíše moderní, za památkami sem turisté určitě nejezdí (protože tu skoro žádné nejsou). Téměř veškeré vysokoškolské dění se tu odehrává v „campusu“ – v podstatě městské čtvrti, kde jsou soustředěny skoro všechny univerzitní budovy, knihovny, ale také koleje, menzy (kterým se tu říká „restaurants universitaires“) a třeba i krytý plavecký bazén.

Nám bylo přiděleno ubytování na jedné ze starších kolejí CONDILLAC. Oproti některým názorům jsem já byl s tímto ubytováním spokojen. Je sice pravda, že to je

a z Afriky. Někteří z nich však mají francouzské občanství, takže to vlastně žádní cizinci nejsou. To platí zejména pro Arabů. Z nich jsem tam potkal hodně mladých lidí, kteří jsou už rodilými Francouzi – narodili se totiž přistěhovalcům. Tedy národů tam bylo po- zehnaně a někdy jsem si připadal jako v Babylóně. Co se týče dorozumívání, na prvním místě byla samozřejmě francouzština. Anglicky se sice bylo možné domluvit hlavně s ostatními cizinci ale, jak jsem si všiml, i ti se snažili přizpůsobit se místním a zvládnout francouzštinu.

Francouzi a angličtina – podle mého dojmu je sice pravda, že Francouzi v průměru anglicky moc neumí,

ale není to nějakým jejich nacionálním smýšlením.

Bavil jsem se tam s lidmi, kteří se anglicky učili třeba osm let, ale dělalo jim velké problémy vést v angličtině souvislejší rozhovor. Je to podle mě zkrátka tím, že francouzština pořád ještě JE světový jazyk a od cizince přijíždějícího do Francie se dá očekávat, že se domluví jazykem této země (což třeba my Češi jistě čekat nemůžeme). Takže angličtina je v oslovách i v učebnicích, ale studenti ...si z toho moc nedělají. Zkrátka k tomu nemají takovou motivaci jako my „z východní Evropy“.

Zpočátku to tak nevypadalo, ale brzy po příjezdu se podařilo pro mě najít ve škole počítač, na kterém jsem mohl v podstatě nerušeně pracovat. Dokonce mi byla zřízena i e-mailová adresa. Zpracování diplomové práce bylo trochu náročnější, to je pravda. V tomto ohledu jsem s nostalgií vzpomínal na Brno a své

semestrální projekty, které neměly o nic horší úroveň, ale na jejich vypracování jsem měl více času a po pravdě řečeno i více svobody. Ve Francii jsem musel během čtyř měsíců nastudovat novou problematiku, aplikovat ji v praxi a ještě (a to moje vedoucí chtěla hlavně) získat pěkné výsledky. Navíc – jak to tak u diplomek chodí – bylo nutné vše sepsat (v angličtině), opravit a vytisknout dřív, než jsem odjel. Někdy jsem v laboratoři seděl od rána do noci, ale nelituji – každá zkušenost dobrá.

Takže závěrem můžu podobnou stáž jenom doporučit. Výhody značně převážily nad nevýhodami a nikdo z těch, kdo letos odjeli, nelitoval. Chce to jen trochu chuti vstoupit na neznámou půdu.

František HOŘAVA

Univerzitní knihovna s panoramatem Alp

Grenoble – město na jihovýchodě Francie

Do Francie jsem odjížděl na začátku března a pobyt měl trvat do konce června. To znamená celý letní semestr. Byla tu tedy jistá nevýhoda, protože všechny předměty (kromě diplomové práce) mi zůstaly a po návratu jsem z nich musel složit zkoušky. Nicméně v tomto ohledu mi všichni mí učitelé vyšli vstříc, za což jim znovu děkuji. Jinou nevýhodou bylo také to, že jsem odcházel od rozdělané diplomové práce a měl jen čtyři měsíce na zpracování nového tématu a navíc v cizí zemi. Zkrátka samotné rozhodnutí odjet nebylo nijak rychlé a byla tu mnohá pro i proti. Ale nakonec zvítězila chuť poznat něco nového a také naděje, že se ve Francii konečně naučím pořádně francouzsky. A nakonec to v Grenoblu stejně shrnula jednou větou má kamarádka: „Il faut se bouger – Člověk se musí hýbat“.

Nakonec jsme do Grenoblu odjížděli z České republiky tři: já, spolužák z kruhu Pavel a David – nám předtím neznámý kolega z Plzně, student tamější fakulty elektrotechniky. Rozhodli jsme se do země sýrů dopravit vlastním autem. A to i přes mírná varování z minulých let, kdy se studentům při podobné příležitosti auto porouchalo, na což – kromě problémů s tím spojených – doplatili několikátýdenním zpožděním celého pobytu. My jsme takové problémy našťastí neměli a mnohokrát jsme ještě byli rádi, že s sebou máme vlastní vozidlo. I když jsme často bloudili, mohli jsme takto poznat kus Francie podle vlastní chuti. Grenoble je milé město na jihovýchodě Francie poblíž hranic s Itálií. Přestože leží uprostřed hor (Mont Blanc

kolej starší a méně luxusní než její některé modernější sestry v campusu, ale tím pádem je i levnější a mně ke spokojenosti stačilo, že mám pokoj sám pro sebe. Navíc tu byla na patře společná kuchyňka, což se brzy ukázalo být velice důležité. Díky této místnosti jsme se totiž seznámili a později často setkávali s našimi sousedy – místními studenty a studentkami.

Vybavení školy, ve které jsem ve Francii pracoval, je srovnatelné s podmínkami u nás. Opravdu to nemáme o nic horší, alespoň co se týče výpočetní techniky. Ovšem Francouzi a počítače, to je kapitola sama pro sebe. Za prvé si moc nedělají starosti s jejich vypínáním – nechají je zapnuté přes noc nebo třeba přes celý víkend. Za druhé tisknou všechno, co se dá. Od grafů z Matlabu přes stránky z Internetu až po několikarádkové texty. Mají tam speciální koše na papíry určené k recyklování, a když se jim nějaký výtisk nelíbí nebo ho přestanou potřebovat, hodí ho tam. Z mého pohledu plýtvání papírem, ale jestli tak důsledně recyklují, možná v konečném důsledku šetří lesy více než my, kdo ví.

Na škole bylo spousta studentů i pedagogů z cizích zemí: z Německa, Itálie, Belgie, ze skandinávských zemí, z východní Evropy (Česká republika, Rumunsko)

Kolej CONDILLAC

Z analů Královské jízdní

Do krajin vysoko na severu Teritoria Yukon nepřivádí člověka náhoda, ale úkoly nebo vytčený cíl. Naše parta tam směřovala za Severním polárním kruhem. V celé obrovité Kanadě vede k němu jediná cesta, z Dawson City. Musíte po ní projet 403 kilometrů, a máte-li odvalu, můžete pokračovat dál na sever do osady Fort McPherson a odtud do Arctic Red Riveru, případně až do eskymáckého Inuviku v severozápadních teritoriích. Ještě výš k severu se prostírá už jen gigantická delta veletoku Mackenzie, zakrojená břehem Beaufortova moře, součásti Severního ledového oceánu.

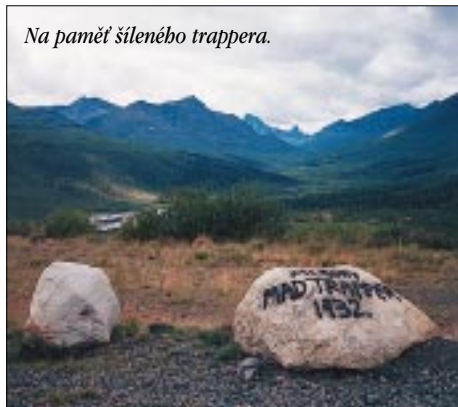
Prašná cesta z Dawsonu k Severnímu polárnímu kruhu, po které uháněl náš pevně stavěný vůz, vede neuvěřitelně rozmanitým terénem panenské arktické tundry, místy poznamenané dávnou sopečnou činností, objíždí či přetíná horská pohoří, nabízí úchvatně krásné výhledy do všech stran bez sebemenší stopy po činnosti člověka. Kromě krátkých období během jarního tání bývá otevřena po celý rok. V provozu je teprve od roku 1979, ale počátek jejího názvu – Dempster Highway – je mnohem staršího data. Je pojmenována podle inspektora Severozápadní jízdní policie Williama Dempstera, který na Yukonu sloužil čtyřicet let. V roce 1911 se proslavil v mimořádně náročném pátrání po policejní patrole, ztracené v ledových pustinách.

Tato sága Severu, drama inspektora F. J. Fitzgeralda a jeho tří druhů, začala v prosinci roku 1910. Muži vyjeli na patroly z Fort McPherson až daleko na jih do Dawson City. Ještě než však dorazili k horám zvaným Richardson Mountains, poslali zpět indiánského průvodce. Ten pak v únoru následujícího roku přijel do Dawson City, kde k nemalému překvapení zjistil, že tu nikdo o Fitzgeraldově patrolce neví. Trasu z Fort McPherson do Dawsonu, dlouhou 880 kilometrů, psí smečky obvykle zdolávaly za 25 dní. Patroly tedy určité stihlo neštěstí.

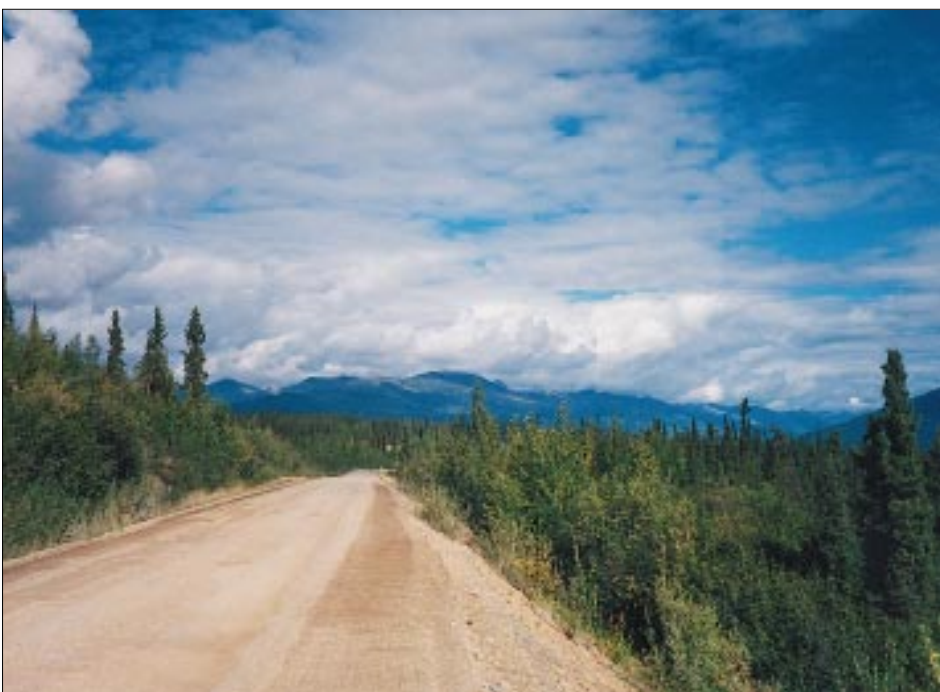
Do pralesů Yukonu neprodleně vyrazila pátrací skupina. Byli to dva konstáblové, indiánský průvodce a velitel korporal W. J. D. Dempster. Těla ztracených policistů se jim však podařilo najít až v dubnu.

Hroby policistů v Dawson City.

Na paměť šíleného trappera.

Zbloudilí nešťastníci se v mrazivém objetí ledové smrti marně snažili udržet při životě za každou cenu. Snědli kožené šněrování bot, řemínky ze saní a nakonec i hladem poslé psy. Podle data v nalezeném Fitzgeraldově zápisníku poslední policista zemřel dobré tři týdny před výjezdem pátrací skupiny. Dnešní cesta Dempster Highway sleduje přibližně trasu, po které by Fitzgeraldova patrola bývala projížděla, kdyby neminula průsmyk před Richardsonovým pohořím a nesjela tak ze správného směru.

Před cestou na kanadský sever jsem s očima navrch hlavy zhltl ještě jeden tamní příběh. Nazýval se „The Mad Trapper of Rat River“. Při Dempster Highway jsem pak u balvanu s připsanou vzpomínkou na „šíleného trappera od Řeky krys“ celý příběh znovu prožil. Poslední den roku 1931 problematický lovec kožešin těžce postřelil přes dveře svého srubu

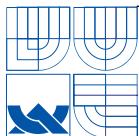
jednoho z policistů, kteří přišli prošetřit stížnost indiánů, že jim pytláci v jejich území. Přestože policisté rozmetali srub dynamitem, podařilo se mu z něj prchnout. Policie jeho stopu vytrvale sledovala a přidali se i bílí lovci a indiáni. Trappera se několikrát podařilo dostat na mušku, ale stále unikal a stačil zastřelit policistu. Teprve po 48 dnů trvající štvanci v krutých arktických mrazech, kdy kanadská policie poprvé použila k takové akci letadlo, byl 17. února 1932 na zamrzlé řece Eagle Riveru zlosyn obklíčen svými pronásledovateli, z nichž jednoho těžce postřelil, dokud sám nepadl.

Cesta zvaná Dempster Highway.

Příběh šíleného trappera je dodnes obestřen záhadou. Byl tímto štvancem muž jménem Albert Johnson? Nebo Arthur Nelson? Kdo to vlastně byl? Pohřbili ho v malé indiánské osadě Aklavik v deltě Mackenzie Riveru, ležící stejně vysoko na severu jako osada Inuvik na konci silnice Dempster Highway. Obě místa by stála za návštěvu, jenže před Severním polárním kruhem jsme prorazili pneumatiku. Naštěstí se dala opravit, ale vydat se dál na sever? Riskovat v liduprázdné krajině ještě jedno píchnutí? Royal Canadian Mounted Police by pak mohla zahájit pátrání, tentokrát po bláznech z Česka! Mají tu však s Čechy i dobré zkušenosti, jak jsem četl v yukonském tisku. Tamní královský jízdní policejní vlčák, velmistr na gaunery, totiž pochází od nás. Prý – bilingual dog! Ovládá dva jazyky!

Text a foto:

Doc. Ing. Vladimír USTOHAL, CSc.

UDÁLOUTI

na VUT v Brně

Vydává: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTUM, redakce: Mgr. Yvonne Konečná (šéfredaktorka), MVDr. Paula Hobstová, adresa redakce: Rektorát VUT v Brně, Kounicova 67a, 601 90 Brno, tel. 4122 5110, e-mail: konecna@ro.vutbr.cz, e-mail: hobstova@ro.vutbr.cz. Toto číslo bylo vytisknuto na papíru, který laskavě poskytla MORPA, a.s. Olšany u Šumperka.
Tisk: PC-DIR, spol. s r.o., Brno

Reg. č. MK 7521, ISSN 1211 – 4421